

تهیه شده در:
معاونت اقتصادی
اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران
بهمن ماه ۱۳۹۵

بررسی مسائل روز اقتصاد ایران

همکاران این شماره:

ناظر: منیره امیرخانلو

گزارش شماره ۱: زهرا محمدی و شبنم فروحی
گزارش شماره ۲: آیدا ابونبی

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

گزارش شماره ۱: مطالعات تطبیقی تامین مالی بنگاه‌های کوچک و متوسط در جهان؛ تجربه کره	۱
گزارش شماره ۲: دانشگاه اقتصاد از میر.....	۳۲

گزارش شماره ۱:

مطالعات تطبیقی تامین مالی بنگاه های کوچک و متوسط در جهان؛ تجربه کره

خلاصه مدیریتی

در دهه های ۱۹۶۰ و ۱۹۷۰، شرکت های بزرگ، عامل اصلی بیش از نیمی از افزایش در اشتغال، تولید و ارزش افزوده در کره محسوب می شدند، اما از اوایل دهه ۱۹۸۰، بخش بنگاه های کوچک و متوسط کره نیز به موازات جدی تر شدن حمایت های دولتی، شروع به افزایش سهم خود در اقتصاد نمود. به طوری که بعد از رکود ایجاد شده به واسطه بحران مالی سال ۱۹۷۷، این بخش توانست سهم خود در اشتغال را به طور چشمگیری افزایش دهد. در پایان سال ۲۰۱۴ تعداد بنگاه های کوچک و متوسط در کره به ۳,۵ میلیون رسید که ۹۹,۹ درصد از کل بنگاه های فعال در کره را تشکیل می داد و منبع خلق ۸۷,۹ درصد از کل اشتغال کره بود.

متداول ترین منابع تامین مالی بنگاه های کوچک و متوسط در کره به ترتیب عبارت است از وام های بانکی، اعتبارات سیاستی، تامین از طریق صندوق های سرمایه مخاطر پذیر، تامین مالی از طریق انتشار سهام و نهایتاً وام های غیر بانکی.

سهم وام‌دهی بانکی به بخش بنگاه‌های کوچک و متوسط در کره به نسبت سایر منابع تامین مالی بالا بوده و طبق آخرین آمار رسمی موجود، در سال ۲۰۱۲، معادل ۷۸ درصد از کل وام‌های بانکی مربوط به کسب و کارها در کره، به بنگاه‌های کوچک و متوسط اختصاص یافته است. دولت به منظور کاهش مشکلات مالی بنگاه‌های کوچک و متوسط، نهادهای تضمین اعتبار را ایجاد نموده که وظیفه اصلی آن‌ها تامین ضمانت برای بنگاه‌های نوپا و شرکت‌های کوچک و متوسطی است که از کمبود وثیقه مناسب رنج برده و یا علی‌رغم دانش‌محور بودن فعالیت‌شان، به فناوری‌های روز دسترسی ندارند. در بخش غیر بانکی نیز، شرکت‌ها و صندوق‌های سرمایه‌گذاری مخاطره‌پذیر وجود دارند که تحت نظارت اداره کسب و کارهای کوچک و متوسط بوده و بخشی از تامین مالی بنگاه‌های کوچک و متوسط را بر عهده دارند. در بخش بازار سرمایه نیز بازاری به نام بورس جدید کره که در سال ۲۰۱۳ آغاز به کار نموده فعالیت دارد که هدف آن فراهم آوردن بازاری برای معامله اوراق بهادار مربوط به بنگاه‌های کوچک و متوسط و شرکت‌های مخاطره‌پذیری است که از پتانسیل رشد بالایی برخوردار هستند.

سیاست‌ها و برنامه‌های حمایتی گوناگون، تنوع کانال‌های تامین اعتبار، ایجاد نهادهای تضمین اعتبار، وجود یک بانک صنعتی با تمرکز بر تامین مالی بنگاه‌های کوچک و متوسط و راه‌اندازی بورس جدید کره به منظور حمایت و راهنمایی بنگاه‌های کوچک و متوسط به سمت بورس اصلی، از جمله اقدامات مؤثری است که می‌تواند با توجه به تجربه کشور کره، در ایران نیز به کار گرفته شده و از نتایج مثبت آن بهره‌برداری شود.

کره جنوبی از جمله کشورهایی است که در طول ۲۵ سال اخیر، رشدی سریع را تجربه کرده و درآمد سرانه آن از ۳۹ درصد متوسط درآمد سرانه کشورهای عضو سازمان همکاری‌های اقتصادی و توسعه (OECD^۱) در سال ۱۹۹۱ به ۷۵ درصد در سال ۲۰۱۴ بالغ شده است. رشد دو رقمی پایدار در حجم صادرات، به این کشور کمک کرد تا بتواند در سال ۲۰۱۵ به جایگاه ششمین صادر کننده بزرگ دنیا و یازدهمین اقتصاد بزرگ جهان دست یابد. علی‌رغم این موفقیت‌های چشمگیر، متوسط رشد اقتصادی در این کشور از ۴٫۲ درصد در دوره ۱۱-۲۰۰۱ به ۲٫۷ درصد در دوره ۱۵-۲۰۱۱ کاهش یافته است. علاوه بر آثار زیان‌بار کاهش تجارت جهانی از سال ۲۰۱۰ بر اقتصاد کره، عوامل دیگری از جمله رقابت با صادرات‌کنندگان نوظهور (مانند چین) و کاهش تقاضای داخلی به دلیل مشکلاتی همچون بدهی بالای خانوارها، رکود در بخش خدمات و نیز مشکلات بخش بنگاه‌های کوچک و متوسط، باعث آسیب‌پذیری اقتصاد این کشور شد. فاصله زیاد بین بهره‌وری بخش تولیدات کارخانه‌ای و بخش خدمات، بنگاه‌های بزرگ و صنایع کوچک و متوسط و نیز وجود نابرابری دستمزد در بازار کار از جمله عوامل کاهش رشد اقتصادی در این کشور است [۱].

در سال‌های گذشته غول‌های بزرگ تولیدات کارخانه‌ای، مانند سامسونگ^۲، هیوندای^۳ و ال‌جی^۴ در قلب توسعه اقتصادی سریع این کشور قرار داشته و حمایت دولت از این کارخانه‌ها سبب شد که کره در بخش‌هایی مانند کشتی‌سازی، صفحات نمایش پیشرفته، تلفن‌های همراه و تراشه‌های حافظه، تبدیل به یک رهبر جهانی شود. اما اکنون این پرسش مطرح است که آیا چند شرکت بزرگ (چائبول^۵ در اصطلاح کره‌ای) می‌توانند همچنان راهبری رشد اقتصادی این کشور را در رقابت با سایر کشورها، از جمله چین، ادامه دهند؟ اگرچه عملکرد شرکت‌های بزرگ برای رشد اقتصادی این کشور حیاتی است، اما شکی نیست که وجود بنگاه‌های کوچک و متوسط فعال و سرزنده می‌تواند به سرعت گرفتن هر چه بیشتر این رشد کمک کند. در واقع همزمان با افزایش بهره‌وری بنگاه‌های بزرگ، سهم آنان در ایجاد اشتغال داخلی کاهش می‌یابد، چرا که این شرکت‌ها در حال گسترش بازارهای خود در خارج از مرزهای کشور کره هستند؛ بنابراین کارگران کمتری را در داخل استخدام کرده و در عمل بار ایجاد اشتغال بر عهده بخش خدمات و بنگاه‌های کوچک و متوسط قرار می‌گیرد [۱۱].

^۱ Economic Outlook, Volume 2016, June 2016

^۲ Samsung

^۳ Hyundai

^۴ LG

^۵ Chaebol

این مسئله که بهره‌وری شرکت‌های خدماتی و بنگاه‌های کوچک و متوسط تنها ۳۵ تا ۴۰ درصد بهره‌وری بنگاه‌های بزرگ است، نشان دهنده چالش‌های پیش‌روی صنایع کوچک در کره است. در واقع به دلیل سهم عظیمی که بنگاه‌های بزرگ از بازار دارند، صنایع کوچک و متوسط تا کنون نتوانسته‌اند همانند آن‌ها شغل‌های بلندمدت و دارای پرداختی مناسب به جامعه عرضه کنند [۷].

از طرفی، قدرت رقابت بنگاه‌های کوچک و متوسط در دو دهه اخیر، در سایه قدرت بنگاه‌های بزرگ تضعیف شده و توانایی آن‌ها را در بهره‌برداری مناسب از حمایت‌های دولت تحت تاثیر قرار داده است. دولت جدید کره که کار خود را از سال ۲۰۱۳ آغاز نموده است، با درک اهمیت بالای بنگاه‌های نوپا و صنایع کوچک و متوسط به عنوان موتورهای جدید رشد این کشور، اقداماتی را به منظور افزایش قدرت رقابتی آن‌ها و شکوفایی هر چه بیشتر خلاقیت و نوآوری در اقتصاد انجام داده که تلاش می‌شود در این گزارش به جزئیات اقدامات مذکور پرداخته و علاوه بر آن تصویری جامع نیز از وضعیت بخش صنایع کوچک و متوسط، روند رشد، شیوه‌های تامین مالی و سیاست‌های توسعه‌ای در نظر گرفته شده برای آن، ارائه و در نهایت با جمع‌بندی نکات ارزشمند، راهکارهایی برای بهره‌برداری در صنایع کوچک و متوسط ایران پیشنهاد شود.

۲- اقتصاد کره

طبق آمارهای بانک جهانی در سال ۲۰۱۵، جمهوری کره با تولید ناخالص داخلی ۱,۷۴۰ میلیارد دلار بین‌المللی^۶ بر اساس برابری قدرت خرید (به قیمت ثابت دلار بین‌المللی در سال ۲۰۱۱)، سیزدهمین اقتصاد دنیا و یکی از برترین‌های آسیا (ششمین اقتصاد) بوده است. این کشور با جمعیت حدود ۵۱ میلیون نفر در سال ۲۰۱۵ و با مساحتی حدود ۹۷ هزار کیلومتر مربع، سومین کشور پرتراکم دنیا (۵۱۹ نفر در هر کیلومتر مربع) بوده که تولید ناخالص داخلی سرانه آن معادل ۲۵ هزار دلار بین‌المللی (به قیمت ثابت سال ۲۰۱۱) است [۱۶].

بر اساس قیمت‌های جاری نیز کشور کره در سال ۲۰۱۵، با تولید ناخالص داخلی ۱,۳۷۸ میلیارد دلار آمریکا، چهارمین اقتصاد آسیا (بعد از چین، ژاپن و هند) و یازدهمین اقتصاد جهان بوده است. تولید ناخالص سرانه این کشور نیز بر حسب قیمت‌های جاری، معادل ۲۷ هزار دلار آمریکا است [۱۶].

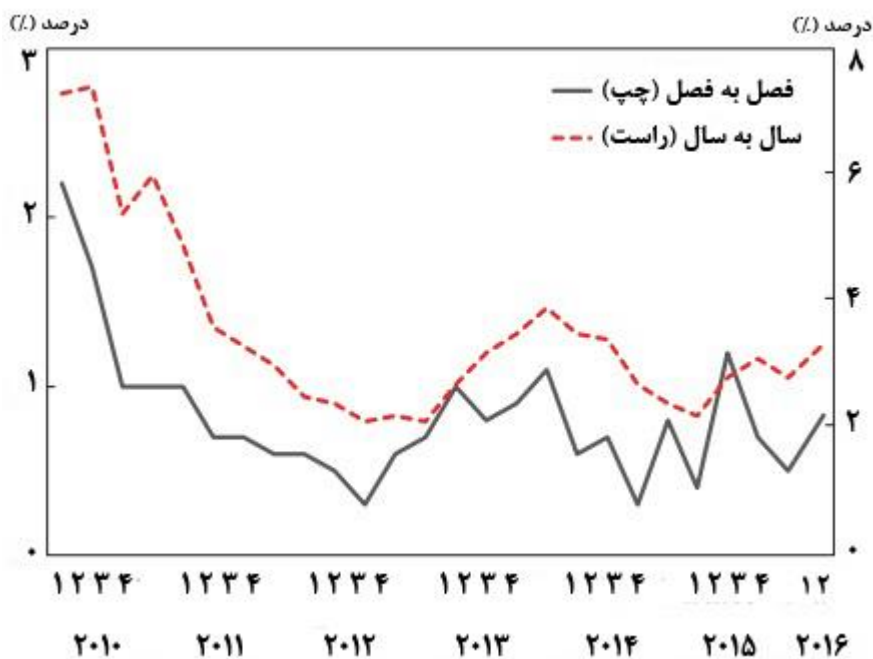
^۶ بر اساس تعریف بانک جهانی، تولید ناخالص داخلی بر اساس برابری قدرت خرید، تولید ناخالص داخلی است که با استفاده از نرخ برابری قدرت خرید به دلار بین‌المللی تبدیل شده است. یک دلار بین‌المللی همان قدرت خریدی را در GDP دارد که یک دلار آمریکا در آمریکا دارد. دلار بین‌المللی، مفهومی است که در ارتباط با برابری قدرت خرید به کار می‌رود و به معنای برابری میزان کالا و خدمات خریداری شده در یک کشور با میزان کالا و خدمات خریداری شده با همان مبلغ به دلار آمریکا در آمریکا است.

رشد تولید ناخالص داخلی در سال ۲۰۱۵ و ۲۰۱۶ به ترتیب ۲,۶ و ۲,۷ درصد بوده است. [۲۴] بر اساس گزارش چشم‌انداز اقتصادی OECD در سال ۲۰۱۶، پیش‌بینی می‌شود که رشد اقتصادی کره در سال‌های ۲۰۱۷ و ۲۰۱۸ به ۳ درصد افزایش یابد [۶].

کره جنوبی از جمله کشورهایی است که در طول ۲۵ سال اخیر، رشدی سریع را تجربه کرده و درآمد سرانه آن از ۳۹ درصد درآمد متوسط کشورهای عضو سازمان همکاری‌های اقتصادی و توسعه (OECD) در سال ۱۹۹۱ به ۷۵ درصد در سال ۲۰۱۴ بالغ شده است. اما متوسط رشد اقتصادی در این کشور از ۴,۲۵ درصد در دوره ۱۱-۲۰۰۱ به ۲,۷۵ درصد در دوره ۱۵-۲۰۱۱ کاهش یافته است. به علاوه کاهش تجارت جهانی از سال ۲۰۱۰ و ورود صادرکنندگان نوظهور (مانند چین) به عرصه رقابت جهانی از جمله عوامل مؤثر بر کاهش رشد اقتصادی این کشور بوده است [۱].

اما بر اساس اطلاعات منتشره در آخرین بولتن فصلی بانک کره^۷، روند نزولی رشد اقتصادی این کشور در سال ۲۰۱۵، اندکی بهبود یافته، به طوری که در سه ماهه دوم سال ۲۰۱۶، نرخ رشد GDP واقعی به دلیل افزایش در مصرف خصوصی و افزایش سرمایه‌گذاری در بخش ساختمان (به ترتیب ۱ درصد و ۳,۱ درصد)، از ۰,۵ درصد در فصل گذشته (سه ماهه اول سال ۲۰۱۶) به ۰,۸ درصد افزایش یافته است [۲۰].

شکل ۱- نرخ رشد تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت*

Source: The Bank of Korea

*منظور از ارقام ۱ تا ۴ در محور افقی نمودار، فصول اول تا چهارم سال مربوطه است.

⁷ Quarterly Bulletin, September 2016, The bank of Korea

بررسی سهم بخش های مختلف اقتصادی در تولید ناخالص داخلی کره بیانگر آن است که دوره ۱۵-۲۰۱۱، همواره ارزش افزوده بخش خدمات، ۵۹ تا ۶۰ درصد از GDP این کشور را تشکیل داده و پس از آن بخش صنایع و معادن حدود ۳۸ تا ۳۹ درصد و بخش کشاورزی حدود ۲ تا ۳ درصد از تولید ناخالص داخلی را ایجاد کرده اند. به همین ترتیب بیشترین اشتغال کره نیز به ترتیب مربوط به بخش های خدمات، صنعت و کشاورزی است؛ به طوری که بر اساس آخرین آمار موجود در بانک جهانی، در سال ۲۰۱۳ سهم بخش خدمات، صنعت و کشاورزی به ترتیب ۶۹،۵ درصد، ۲۴،۴ درصد و ۶،۱ درصد از کل اشتغال کره بوده است [۱۶] و [۱۷].

جدول ۱- آمار اقتصادی کره

شاخص	۲۰۱۱	۲۰۱۲	۲۰۱۳	۲۰۱۴	۲۰۱۵
سهم ارزش افزوده کشاورزی در GDP (درصد)	۲.۵۲	۲.۴۶	۲.۳۴	۲.۳۳	۲.۳۱
سهم ارزش افزوده بخش صنایع و معادن در GDP (درصد)	۳۸.۳۸	۳۸.۰۷	۳۸.۴۱	۳۸.۰۶	۳۷.۹۸
سهم ارزش افزوده بخش صنعت در GDP (درصد)	۳۱.۳۷	۳۱.۰۰	۳۰.۹۷	۳۰.۱۵	۲۹.۴۹
سهم ارزش افزوده بخش خدمات در GDP (درصد)	۵۹.۱۰	۵۹.۴۷	۵۹.۲۵	۵۹.۶۱	۵۹.۷۱
تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری (میلیارد دلار آمریکا)	۱,۲۰۲	۱,۲۲۳	۱,۳۰۶	۱,۴۱۱	۱,۳۷۸
تولید ناخالص داخلی سرانه به قیمت جاری (دلار آمریکا)	۲۴,۱۵۶	۲۴,۴۵۴	۲۵,۹۹۸	۲۷,۹۸۹	۲۷,۲۲۲
تولید ناخالص داخلی بر اساس برابری قدرت خرید (به قیمت ثابت سال ۲۰۱۱ دلار بین المللی)	۱,۵۵۹	۱,۵۹۵	۱,۶۴۱	۱,۶۹۶	۱,۷۴۱
تولید ناخالص داخلی سرانه بر اساس برابری قدرت خرید (به قیمت ثابت سال ۲۰۱۱ دلار بین المللی)	۲۲,۷۹۶	۲۳,۲۱۴	۲۳,۷۸۴	۲۴,۴۷۹	۲۵,۰۲۳
تولید ناخالص داخلی سرانه به قیمت بازار (به قیمت ثابت سال ۲۰۱۰ میلیارد دلار آمریکا)	۱,۱۳۵	۱,۱۶۱	۱,۱۹۴	۱,۲۳۴	۱,۲۶۷
نرخ رشد سالانه GDP (درصد)	۳.۷	۲.۳	۲.۹	۳.۳	۲.۶
تورم سالانه (درصد)	۴.۰۰	۲.۱۹	۱.۳۱	۱.۲۷	۰.۷۱
اشتغال در بخش کشاورزی (درصد از کل اشتغال)	۶.۴۰	۶.۲۰	۶.۱۰	-	-
اشتغال در بخش صنایع و معادن (درصد از کل اشتغال)	۲۴.۸۰	۲۴.۵۰	۲۴.۴۰	-	-
اشتغال در بخش خدمات (درصد از کل اشتغال)	۶۸.۹۰	۶۹.۳۰	۶۹.۵۰	-	-
نرخ بیکاری کل (درصد)	۳.۴۰	۳.۲۰	۳.۱۰	۳.۵۰	۳.۶۰*
جمعیت کل (میلیون نفر)	۴۹.۷۸	۵۰.۰۰	۵۰.۲۲	۵۰.۴۲	۵۰.۶۲
رشد سالانه جمعیت (درصد)	۰.۷۴	۰.۴۵	۰.۴۳	۰.۴۱	۰.۳۸

Source: databank.worldbank.org

*Source: ECOS (Economic Statistics System), Bank of Korea

نرخ بیکاری در این کشور در سال ۲۰۱۵ معادل ۳،۶ درصد بوده^۸ که پس از یک روند کاهشی طی سال های ۱۳-۲۰۱۱، در سال های ۲۰۱۴ و ۲۰۱۵ افزایش یافته است. اما بر اساس پیش بینی OECD مجدداً روند کاهشی در پیش گرفته و به ۳،۵ درصد در سال ۲۰۱۶ و ۳،۴ درصد در سال ۲۰۱۷ خواهد رسید [۶] و

⁸ ECOS (Economic Statistics System), Bank of Korea, Korean Stat 100: http://ecos.bok.or.kr/jsp/vis/keystat/index_e.html#/key

[۲۱]. نرخ تورم نیز در دوره ۱۵-۲۰۱۱ به طور پیوسته کاهش یافته و از ۴ درصد در سال ۲۰۱۱ به ۰٫۷۱ درصد در سال ۲۰۱۵ رسیده، اما در سال ۲۰۱۶ مجدداً افزایش یافته و به ۱ درصد بالغ شده است. بر اساس گزارش چشم‌انداز اقتصادی سازمان OECD (سال ۲۰۱۶) این نرخ با افزایش مجدد به ۱٫۷ درصد در سال ۲۰۱۷ خواهد رسید [۶] و [۲۴].

جدول ۲- پیش‌بینی اقتصادی برای جمهوری کره

شاخص	۲۰۱۶	۲۰۱۷
نرخ رشد سالانه GDP به قیمت ثابت سال ۲۰۱۰ (درصد)	۲٫۷	۳٫۰
تورم سالانه (درصد)	۱٫۰	۱٫۷
نرخ بیکاری کل (درصد)	۳٫۵	۳٫۴

Source: OECD Economic Outlook, Volume 2016, June 2016

نظام اقتصادی حاکم در کشور کره، نظام اقتصاد بازار است که در آن به حقوق افراد و کسب و کارها در انجام آزاد فعالیت‌های اقتصادی‌شان احترام گذاشته می‌شود و سود و دارایی‌هایی را که ایجاد و اندوخته کردند تضمین می‌کند. به علاوه قانون اساسی کره جنوبی تصریح می‌کند که حق مالکیت باید برای هر شهروند تضمین شده باشد.

با این حال، قانون، دنباله‌روی از اقتصاد آزاد و سرمایه‌داری بی‌قید و بند و بدون محدودیت را تضمین نمی‌کند. قانون اساسی تصریح می‌کند در صورتی که از سرمایه به‌عنوان ابزاری در راستای بهبود موارد مرتبط با اقتصاد بازار آزاد سوءاستفاده و منجر به وارد آمدن آسیب به افراد شود، این شرایط ناصحیح الزاماً باید اصلاح شود. به علاوه دولت کره، تلاش در جهت تبیین اصول برنامه اقدام اقتصاد خلاق^۹ را به عنوان یک اولویت در دستور کار دارد. هدف از این طرح، تغییر جهت اقتصاد کره به سمت یک اقتصاد نوآورانه و خلاقیت محور است که در آن بنگاه‌های نوپا و کسب و کارهای مخاطره‌پذیر نقشی کلیدی ایفا می‌کنند [۹].

برنامه اقدام اقتصاد خلاق با سه هدف و شش استراتژی تبیین شده است. اهداف این برنامه عبارت است از ۱- خلق شغل و بازارهای جدید از طریق خلاقیت و نوآوری، ۲- تقویت نقش کلیدی کشور کره در اقتصاد جهانی از طریق ایجاد یک اقتصاد خلاق و ۳- ایجاد جامعه‌ای مبتنی بر احترام به خلاقیت و پذیرش آن. استراتژی‌های در نظر گرفته شده در جهت نیل به این اهداف نیز عبارت است از ۱- حمایت مناسب از خلاقیت و ایجاد یک زیست‌بوم^{۱۰} مناسب برای افزایش تعداد بنگاه‌های نوپا، ۲- تقویت نقش کسب و کارهای مخاطره‌پذیر و بنگاه‌های کوچک و متوسط در اقتصاد خلاق و توانایی این بنگاه‌ها برای ورود به اقتصاد جهانی، ۳- خلق محرک‌های رشد برای قدرت بخشیدن به بازارها و صنایع جدید، ۴- پرورش استعداد جمعی

^۹ Creative Economy Action Plan

^{۱۰} Eco-system

خلاقیت به منظور ایجاد انگیزه برای به چالش کشیدن و پیگیری رؤیایها، ۵- تقویت ظرفیت نوآوری علمی، فناوری و فناوری اطلاعات و ارتباطات، به عنوان پایه اقتصاد خلاق و ۶- گسترش فرهنگ جمعی اقتصاد خلاق در بین مردم [۹].

۲-۱- نقش و جایگاه SMEها در اقتصاد کره

در دهه‌های ۱۹۶۰ و ۱۹۷۰، شرکت‌های بزرگ عامل اصلی بیش از نیمی از افزایش در اشتغال، تولید و ارزش افزوده در کره بودند؛ اما از اوایل دهه ۱۹۸۰، بخش بنگاه‌های کوچک و متوسط کره به موازات جدی‌تر شدن حمایت‌های دولتی، شروع به افزایش سهم خود در اقتصاد نمود؛ به طوری که بعد از رکود ایجاد شده به واسطه بحران مالی سال ۱۹۷۷، این بخش توانست سهم خود را در اشتغال به طور چشمگیری افزایش دهد [۲۲]. در واقع پس از بحران، دولت حمایت خود را از این بنگاه‌ها افزایش داد و در مقابل، گروه‌های کسب و کاری بزرگ را به بازسازی و تجدید ساختار وادار نمود. این حمایت‌ها به منظور توانمندسازی بنگاه‌های کوچک و متوسط برای رقابت در مقابل بنگاه‌های بزرگ انجام شد.

بخش بنگاه‌های کوچک و متوسط در کره، از نظر اندازه کوچک و از نظر پتانسیل‌های نهفته، بسیار بزرگ است. در سال ۲۰۱۱ برای اولین بار حجم افراد شاغل در این بخش از ۵۰ درصد جمعیت فعال کره عبور کرد [۲]. تعداد این بنگاه‌ها نیز در پایان سال ۲۰۱۴ به ۳,۵ میلیون رسید که ۹۹,۹ درصد از کل بنگاه‌های فعال در کره را شامل می‌شود. همچنین تعداد افراد شاغل در این بنگاه‌ها حدود ۱۴ میلیون نفر تا پایان سال ۲۰۱۴ بوده که ۸۷,۹ درصد از کل اشتغال کره را تشکیل می‌دهد [۲۲].

بخش خدمات در بین بنگاه‌های کوچک و متوسط از نظر تعداد بنگاه‌های فعال در این بخش غالب بوده و در سال ۲۰۱۲ معادل ۶۱,۴ درصد از این بنگاه‌ها در بخش خدمات فعال بوده‌اند. بخش عمده‌فروشی و خرده‌فروشی و بخش تولیدات کارخانه‌ای نیز به ترتیب ۲۷,۹ و ۱۰,۷ درصد از این بنگاه‌ها را در شامل می‌شود. بخش خدمات با در اختیار داشتن ۵۷,۱ درصد، بیشترین تعداد شاغلین را دارد. بعد از آن بخش تولیدات کارخانه‌ای با ۲۲,۷ و بخش عمده‌فروشی و خرده‌فروشی با ۲۰,۲ درصد قرار دارند [۳].

مشارکت MSME^{۱۱}ها در ایجاد ارزش افزوده بخش تولیدات کارخانه‌ای در سال ۲۰۱۲ معادل ۴۷,۶ درصد بوده است. همچنین صادرات MSMEها در سال ۲۰۱۲ با رشدی ۱,۳ درصدی نسبت به سال قبل از آن، معادل ۱۰۲,۹ میلیارد دلار بوده که ۱۸,۸ درصد از کل ارزش صادرات کشور کره را تشکیل داده است [۳].

¹¹ Micro, Small and Medium Enterprises

قانون چارچوب بنگاه‌های کوچک و متوسط^{۱۲} (مصوب سال ۱۹۶۶) تعریف MSMEها را مشخص کرده که در جدول (۳) قابل مشاهده است.

جدول ۳- تعریف SMEها در کره

بنگاه‌های خرد	کسب و کارهای کوچک	SMEها		بخش
		تعداد کارگران	سرمایه و فروش	
کمتر از ۱۰	کمتر از ۵۰	کمتر از ۳۰۰	ارزش سرمایه تا ۸ میلیون دلار	تولیدات کارخانه‌ای
کمتر از ۵	کمتر از ۱۰	کمتر از ۳۰۰	ارزش فروش تا ۳۰ میلیون دلار	فروشگاه‌های بزرگ خرده‌فروشی، صنایع کامپیوتری، خدمات مهندسی
کمتر از ۵	کمتر از ۱۰	کمتر از ۱۰۰	ارزش فروش تا ۱۰ میلیون دلار	عمده‌فروشی، تحقیق و توسعه برای علوم طبیعی، عملیات عمومی، ارائه اخبار

Source: Barriers and Solutions for SMEs: The Case of Korea, Asian Development Bank, 2015

طبق این قانون، بنگاه‌های خرد و کوچک بر حسب تعداد کارگران و بنگاه‌های متوسط بر حسب تعداد کارکنان، میزان سرمایه و یا ارزش فروش سالانه تعریف می‌شوند.

۳- تامین مالی SMEها در کره

بعد از بحران پولی کره در سال ۱۹۹۷، شرکت‌های بزرگ در این کشور عمدتاً منابع مالی مورد نیاز خود را به صورت تامین مالی مستقیم^{۱۳} انجام می‌دادند و تمرکز بانک‌ها بیشتر به خانوارها و بنگاه‌های کوچک و متوسط معطوف می‌شد [۲].

بنابراین وام‌های مربوط به صنایع کوچک و متوسط در طی ۱۵ سال بعد از بحران، به طرز چشمگیری افزایش یافت. این بنگاه‌ها دسترسی کمتری به بازار سرمایه دارند، به طوری که در سال ۲۰۱۲، تامین مالی از طریق اوراق قرضه شرکتی، سرمایه پرداخت شده^{۱۴} و عرضه اولیه (IPO) تنها معادل ۰٫۱۵ درصد میزان وام‌های بانکی تسویه نشده به SMEها بوده است. در حالی که برای بنگاه‌های بزرگ این نسبت معادل ۳۷٫۵ درصد بوده است [۹].

اما در سال‌های اخیر، میزان وام‌دهی به بنگاه‌های بزرگ به دلیل افزایش نگرانی‌ها در مورد ریسک اعتباری بنگاه‌های کوچک و متوسط و نیز مشکلات ناشی از بدهکار بودن خانوارها، افزایش بیشتری داشته است.

¹² Framework Act on Small and Medium Enterprises

¹³ Direct Financing: تامین مالی مستقیم شیوه‌ای است که در آن وام گیرنده منابع مورد نیاز خود را مستقیماً و بدون حضور واسطه‌گران مالی از بازار مالی تامین می‌نماید.

¹⁴ Paid-in Capital

ارزش وام‌های اعطایی به بنگاه‌های کوچک و متوسط و کل کسب و کارها در دوره ۱۴-۲۰۰۷ به ترتیب ۴۱,۲ و ۶۶,۲ درصد افزایش داشته، اما سهم وام‌های مربوط به بنگاه‌های کوچک و متوسط در کل وام‌های مربوط به کسب و کارهای مختلف، از ۸۶,۸ درصد در سال ۲۰۰۷ به ۷۴ درصد در سال ۲۰۱۴ کاهش یافته است. علی‌رغم کاهش سهم SMEها در دریافت تسهیلات، لازم به یادآوری است که نرخ بهره تسهیلات اعطایی به این بنگاه‌ها در کره، کاهش پایداری را تجربه کرده است؛ به طوری که از ۷,۵ درصد در سال ۲۰۰۸ به ۵,۱ و ۴,۷ درصد در سال‌های ۲۰۱۳ و ۲۰۱۴ رسیده است [۲].

طبق بررسی به عمل آمده توسط سازمان بین‌المللی کمیسیون‌های اوراق بهادار (IOSCO^{۱۵}) در سال ۲۰۱۲، متداول‌ترین منابع تامین مالی بنگاه‌های کوچک و متوسط در کره به ترتیب شامل وام‌های بانکی، اعتبارات سیاستی^{۱۶}، تامین مالی از طریق صندوق‌های سرمایه‌گذاری مخاطره‌پذیر، تامین مالی از طریق انتشار سهام و نهایتاً وام‌های غیر بانکی بوده است [۱۴].

به طور کلی دولت نقش مهمی در تامین مالی بنگاه‌های کوچک و متوسط در کره دارد. یکی از اقدامات اصلی دولت برای گسترش نقش بنگاه‌های کوچک و متوسط و سرمایه‌گذاری‌های مخاطره‌پذیر در اقتصاد، برنامه اقدام اقتصاد خلاق است که در سال ۲۰۱۳ مطرح شد. دسترسی بنگاه‌های کوچک به اعتبار، به دلیل کمبود وثیقه، سابقه اعتباری اندک و فقدان تخصص کافی برای تولید صورت‌های مالی، محدود است. بنابراین دولت با مداخله خود به وسیله حمایت‌های مالی مستقیم و اختصاص اعتبارات سیاستی و نیز از طریق تضمین وام‌های دریافتی توسط این بنگاه‌ها از مؤسسات مالی خصوصی، سعی در حمایت از بخش صنایع کوچک و متوسط دارد [۱].

حمایت دولت از تامین مالی بنگاه‌های کوچک و متوسط از چند کانال مختلف انجام می‌شود:

- ۱- مؤسسات مالی دولتی: از قبیل شرکت تامین مالی کره (KFC^{۱۷}) و شرکت بنگاه‌های کوچک و متوسط (SMBC^{۱۸})
- ۲- مؤسسات دولتی تضمین اعتبار: از قبیل: صندوق ضمانت اعتبار کره (KODIT^{۱۹}) و صندوق ضمانت اعتبار فناوری کره (KOTEC^{۲۰})
- ۳- بانک مرکزی کره (BOK^{۲۱}) [۸]

¹⁵ International Organization of Securities Commissions: وظیفه این سازمان بین‌المللی، گرد هم آوردن کلیه قانون‌گذاران حوزه اوراق بهادار و نیز تعیین استانداردهای جهانی برای این بخش است.

¹⁶ Policy funds

¹⁷ Korea Finance Corporation

¹⁸ The Small and Medium Business Corporation

¹⁹ The Korea Credit Guarantee Fund

²⁰ The Korea Technology Credit Guarantee Fund

جدول (۴)، نمایی کلی از مؤسسات حمایت کننده از تامین مالی بنگاه های کوچک و متوسط را ارائه می دهد.

جدول ۴- مؤسسات مرتبط با تامین مالی SMEها در کره

محتوای برنامه	برنامه	ماهیت	مؤسسات حمایت کننده از تامین مالی SMEها
بانک های تجاری: بیش از ۴۵ درصد بانک های منطقه ای: بیش از ۶۰ درصد تمایز در تخصیص اعتبار بانک مرکزی	تعیین سهم اجباری اعطای وام به SMEها تعیین سقف مجموع وام های اعتباری ^{۲۲}	دولتی	بانک مرکزی کره (BOK)
اعتبارات سیاستی (۵۰ درصد) و وام تجاری (۵۰ درصد)	ارائه وام های غیر مستقیم	دولتی	شرکت تامین مالی کره (KFC)
تضمین اعتبار حداکثر ۸۵ درصد از کل وام های اعطایی به SMEها	ارائه تضمین اعتبار	دولتی	صندوق تضمین اعتبار کره (KODIT)
		دولتی	صندوق ضمانت اعتبار فناوری کره (KOTEC)
سیاست های تامین مالی (مستقیم و غیر مستقیم)	ارائه وام دولتی	دولتی	شرکت کسب و کارهای کوچک (SBC ^{۲۳})
سرمایه گذاری مخاطره پذیر	صندوق وجوه ^{۲۵}	دولتی	شرکت سرمایه گذاری مخاطره پذیر کره (K-vic ^{۲۴})
وام، سرمایه گذاری، ارائه تعهد و غیره	ارائه تامین مالی دولتی	دولتی	وزارت خانه های مختلف
اختصاص بودجه دولتی	اعتبارات سیاستی برای توسعه SMEها	دولتی	دولت های محلی

Source: Barriers and Solutions for SMEs: The Case of Korea, Asian Development Bank, 2015

نحوه عملکرد هر کدام از این مؤسسات در قالب شیوه های مختلف تامین مالی و با جزئیات بیشتر در ادامه گزارش بررسی خواهد شد.

تامین مالی دولتی بنگاه های کوچک و متوسط در دوره ۲۰۰۹-۱۳ معادل ۱۸ درصد رشد داشته و بالغ بر ۶ درصد از کل تولید ناخالص داخلی را تشکیل می دهد. به علاوه، وام های تضمین شده از سوی دولت در سال ۲۰۱۴ به بیش از ۵ درصد تولید ناخالص داخلی رسید. بر خلاف سیاست های متنوعی که در راستای توسعه بازار سرمایه در کره اجرا شده، تامین مالی مستقیم (اوراق قرضه، سرمایه و سرمایه گذاری مخاطره پذیر) تنها ۱،۲ درصد از تامین مالی بنگاه های کوچک و متوسط کره را در سال ۲۰۱۳ تشکیل داده است. این مسئله نشان دهنده دشواری الزامات و رویه های انتشار اوراق توسط بنگاه های کوچک و متوسط و نیز هزینه های

²¹ Bank of Korea

²² Aggregate Credit Ceiling

²³ The Small Business Corporation

²⁴ Korea Venture Investment Corporation

^{۲۵} صندوق وجوه (Fund of Funds) در سال ۲۰۰۵ و تحت قانون «اقدامات ویژه برای ارتقاء کسب و کارهای مخاطره پذیر» تاسیس شد و مدیریت و تامین بودجه آن توسط دولت انجام می شود.

بالای این امر برای بنگاه‌های مذکور است. سهم تامین مالی مستقیم در کل تامین مالی بنگاه‌های کوچک و متوسط در کره از ۱,۷ درصد در سال ۲۰۰۹ به ۱,۲ درصد در سال ۲۰۱۵ کاهش یافته است [۱].

جدول ۵- سهم تامین مالی مستقیم، غیر مستقیم و دولتی در کل تامین مالی SMEها در کره (درصد)

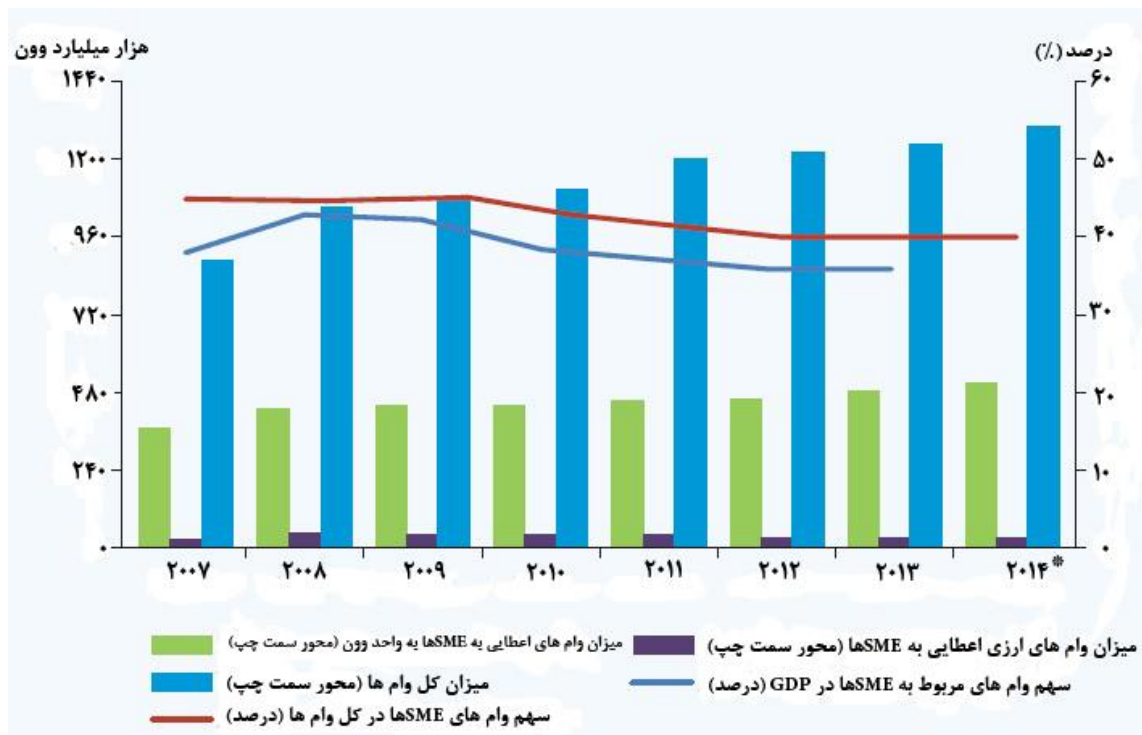
سال	تامین مالی غیر مستقیم		تامین مالی مستقیم			تامین مالی دولتی	
	وام‌های بانکی	وام‌های غیر بانکی	اوراق قرضه	سهام	سرمایه‌گذاری مخاطره‌پذیر	وام‌های KFC ^{۲۶}	وام‌های سیاستی ^{۲۷} و وام‌های دارای ضمانت
۲۰۰۵	۷۳,۵	۲۳,۶	۰,۱	۰,۹	۰,۱	-	۱۳
۲۰۰۹	۷۶,۳	۲۱	۰,۲	۰,۸	۰,۷	۰	۱۱,۷
۲۰۱۳	۸۳,۸	-	۰	۰,۱	۱,۱	۱,۱	۱۲,۹

Source: OECD Economic Surveys: Korea 2016

۳-۱- تامین مالی بانکی

مقدار مانده تسهیلات اعطایی به بخش بنگاه‌های کوچک و متوسط در پایان ماه ژوئن سال ۲۰۱۴ بالغ بر ۵۳۱,۰۰۰ میلیارد وون^{۲۸} بوده است که نسبت به سال قبل از آن ۳,۷ درصد افزایش داشته است [۳].

شکل ۲- میزان مانده تسهیلات اعطایی بانکی به SMEها

Source: Asia SME Finance Monitor 2014, Asian Development Bank

*اطلاعات سال ۲۰۱۴ تا ماه ژوئن این سال را در بر می‌گیرد.

^{۲۶} شرکت دولتی تامین مالی کره (KFC) ۴۰ درصد وجوه مربوط به تسهیلات مؤسسات مالی را فراهم می‌کند.

^{۲۷} Policy Loans (وام‌های مربوط به سیاست‌های اداره کسب و کارهای کوچک و متوسط)

^{۲۸} Won: واحد پول کره جنوبی؛ هر ۱۰۰۰ وون حدوداً معادل یک دلار آمریکا است

در سال ۲۰۱۳ سهم مانده تسهیلات بانکی اعطایی به بخش بنگاه‌های کوچک و متوسط در تولید ناخالص داخلی (GDP^{۲۹})، معادل ۳۵,۸ درصد و در کل مانده تسهیلات اعطا شده توسط بانک‌ها، ۴۰,۱ درصد بوده است [۳]. همچنین در سال ۲۰۱۲، بنگاه‌های کوچک و متوسط این کشور، ۷۸ درصد از کل وام‌های بانکی اعطایی به کسب و کارهای مختلف را به خود اختصاص داده‌اند [۹].

تسهیلات بانکی اعطا شده به SMEها شامل تسهیلات به پول ملی و تسهیلات ارزی می‌شود. در ماه ژوئن سال ۲۰۱۴، حدود ۹۵ درصد از تسهیلات اعطایی به SMEها، تسهیلات به واحد پول ملی کشور کره (وون) و ۵ درصد به صورت ارزی بوده است. تسهیلات غیر ارزی توسط بانک‌های تجاری و یک بانک تخصصی ارائه می‌شود. بانک تخصصی، بانک صنعتی کره^{۳۰} نام دارد که بانکی دولتی بوده و تمرکز آن بر بخش صنایع کوچک و متوسط و نیز بانکداری خرده فروشی^{۳۱} است [۳]. این بانک در سال ۱۹۶۱ آغاز به کار نموده و تا پایان ماه دسامبر سال ۲۰۱۵، به بیش از ۱,۲ میلیون بنگاه کوچک و متوسط، خدمت‌رسانی نموده است [۱۸].

در سال ۲۰۱۳ از کل تسهیلات غیر ارزی مربوط به SMEها، ۶۱,۸ درصد و در پایان ماه ژوئن سال ۲۰۱۴، معادل ۶۱,۵ درصد توسط بانک‌های تجاری تامین شده است. بانک صنعتی کره نیز ۳۸,۲ درصد از تسهیلات غیر ارزی اعطا شده به SMEها را در سال ۲۰۱۳ و ۳۸,۵ درصد تا پایان ماه ژوئن سال ۲۰۱۴ تامین کرده است [۳]. بخشی که بیشترین میزان تسهیلات غیر ارزی بانکی را تا پایان ماه ژوئن سال ۲۰۱۴ دریافت نموده است، بخش تولیدات کارخانه‌ای با سهم ۳۸,۳ درصد بوده است. پس از آن، بخش خدمات با ۱۹,۹، بخش املاک و مستغلات^{۳۲} با ۱۷,۸ و بخش تجارت با ۱۵,۴ درصد سهم قرار دارند [۳].

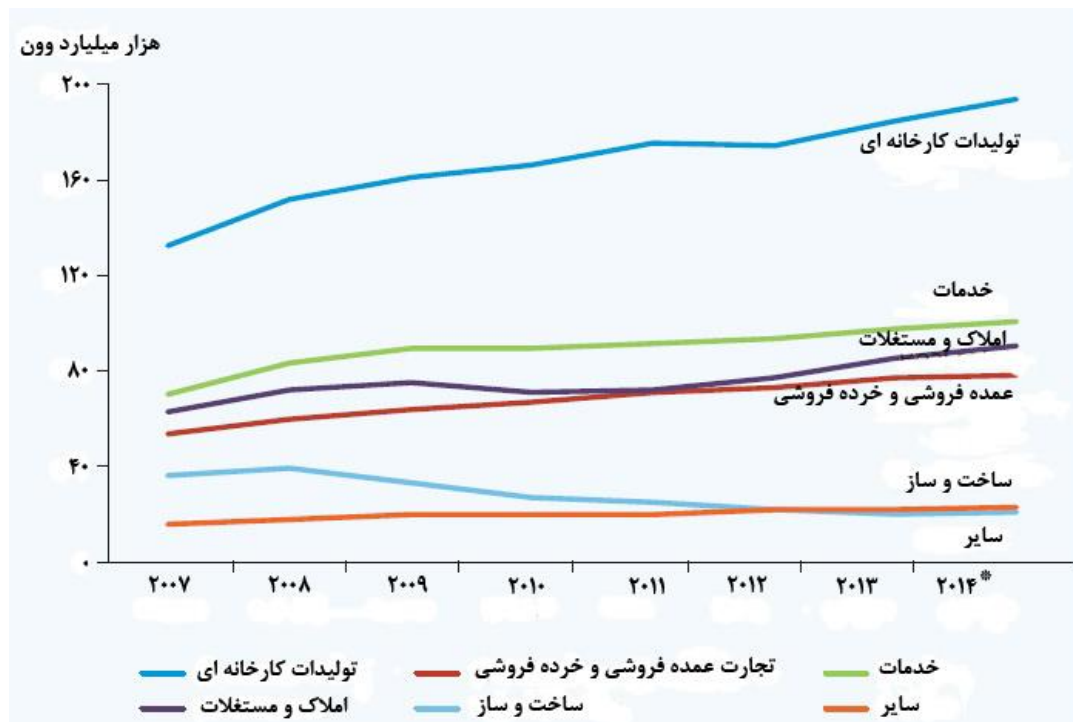
²⁹ Gross Domestic product

³⁰ Industrial Bank of Korea

³¹ Retail banking

³² Real Estate

شکل ۳- تسهیلات غیر ارزی بانکی اعطاء شده به SMEها به تفکیک بخش

Source: Asia SME Finance Monitor 2014, Asian Development Bank

* اطلاعات سال ۲۰۱۴ تا ماه ژوئن این سال را در بر می گیرد.

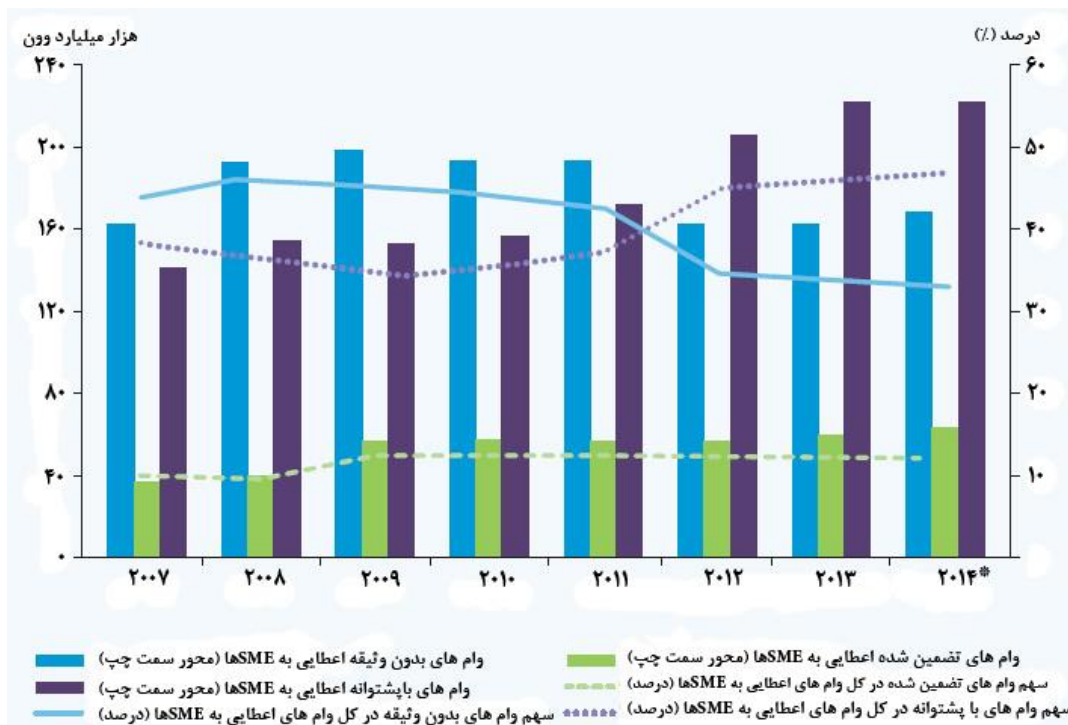
در پایان ماه ژوئن سال ۲۰۱۴، معادل ۳۶ درصد از کل تسهیلات غیر ارزی بانکی اعطا شده به SMEها، وام های بدون وثیقه^{۳۳} بوده اند. وام های با پشتوانه^{۳۴} نیز ۵۰٫۹ درصد و وام های تضمین شده^{۳۵} ۱۳٫۲ درصد در کل این تسهیلات سهم داشته اند [۳]. لازم به توضیح است که مفهوم وام با پشتوانه در مقابل وام بدون وثیقه قرار داشته و به این معنی است که وام گیرنده یک دارایی معین را به عنوان وثیقه وام، در رهن وام دهنده قرار می دهد. وام تضمین شده نیز در حالی است که یک شخص سوم که می تواند دولت، بانک و یا یک مؤسسه مالی باشد، بازپرداخت وام را در موقع نکول وام گیرنده ضمانت کرده و به عهده می گیرد.

³³ Noncollateral SME Loans

³⁴ Secured SME Loans

³⁵ Guaranteed SME Loans

شکل ۴- وام های بدون وثیقه، تضمین شده و با پشتوانه بخش SMEها

Source: Asia SME Finance Monitor 2014, Asian Development Bank

*اطلاعات سال ۲۰۱۴ تا ماه ژوئن این سال را در بر می گیرد.

سیستم تضمین اعتبار برای اولین بار در سال ۱۹۶۱ و به منظور کاهش مشکلات مالی بنگاه های کوچک و متوسط معرفی شد. پیگیری دولت در این زمینه سبب شد که پس از سال ۲۰۰۰، میزان وام های تضمین شده توسط سیستم های ضمانت اعتبار دولت، از رشدی سریع برخوردار شود [۱۴].

در کره سه نهاد تضمین اعتبار دولتی وجود دارد: ۱- صندوق ضمانت اعتبار کره (KODIT)، ۲- صندوق ضمانت اعتبار فناوری کره (KOTEC) و ۳- فدراسیون کره ای بنیادهای تضمین اعتبار (KOREG^{۳۶}) [۳].

KODIT اغلب تسهیلاتی را برای بنگاه های نوپا^{۳۷} و به ویژه بنگاه هایی با فعالیت های صادرات محور، به جز آن ها که در زمینه فناوری اطلاعات فعالیت دارند، فراهم می کند. هدف اصلی این صندوق، هدایت اقتصاد به سمت توسعه متوازن از طریق گسترش تضمین اعتبار برای بدهی های بنگاه های کوچک و متوسطی است که در زمینه تامین وثایق مرتبط با دارایی های مشهود^{۳۸} با مشکل مواجه هستند. KOTEC یک نهاد ضمانت غیرانتفاعی است که حمایتی همه جانبه از SMEها و کسب و کارهای مخاطره پذیر به عمل می آورد. این حمایت ها از طریق تجهیز این بنگاه ها به فناوری های رقابت پذیر، نوآوری و با کمک سایر بنگاه های

³⁶ The Korean Federation of Guarantee Foundations

³⁷ Start-ups

³⁸ Tangible Collateral

دانش محوری که در مرحله رشد^{۳۹} قرار دارند انجام می شود [۳]. KOREG نیز تنها نهاد ضمانت مجدد^{۴۰} در کره است که از ۱۶ بنیاد ضمانت اعتبار (CGFs^{۴۱}) با ارائه تضمین به آنها و اقدامات حمایتی دیگر، پشتیبانی می کند. این ۱۶ بنیاد در واقع نمایندگان سازمان ضمانت در کره هستند.

جدول ۶- بخش بانکی- وام های اعطایی به SME ها

متغیر	۲۰۰۹	۲۰۱۰	۲۰۱۱	۲۰۱۲	۲۰۱۳	۲۰۱۴*
وام های تسویه نشده						
سهم وام های اعطایی به SME ها در GDP ^{۴۲} (درصد)	۴۲،۱	۳۸،۳	۳۷،۵	۳۵،۷	۳۵،۸	-
سهم وام های اعطایی به SME ها در کل وامها (درصد)	۴۵،۱	۴۳،۷	۴۱،۶	۴۰،۲	۴۰،۱	۴۰،۲
سهم وام های اعطایی به واحد وون در کل وام های اعطایی به SME ها	۹۱،۵	۹۰،۹	۹۱	۹۳،۷	۹۵،۱	۹۵،۳
سهم وام های ارزی اعطایی در کل وام های اعطایی به SME ها	۸،۵	۹،۱	۹	۶،۵	۴،۹	۴،۵
وام های تسویه نشده اعطایی به SME ها به واحد پول ملی (وون)						
سهم وام های اعطایی در GDP (درصد)	۳۸،۵	۳۴،۸	۳۴،۱	۳۳،۴	۳۴،۱	-
سهم وام های اعطایی در کل وامها (درصد)	۴۶،۳	۴۴،۵	۴۲،۶	۴۱،۶	۴۱،۹	۴۲،۱
سهم وام های اعطایی توسط بانک های تخصصی در کل وام های اعطایی به SME ها (درصد)	۳۶،۲	۳۷،۱	۳۷،۵	۳۸،۱	۳۸،۲	۳۸،۵
سهم وام های اعطایی توسط بانک های تجاری در کل وام های اعطایی به SME ها (درصد)	۶۳،۸	۶۲،۹	۶۲،۵	۶۱،۹	۶۱،۸	۶۱،۵
وام های اعطایی به SME ها بر حسب بخش						
سهم وام های بخش تولیدات کارخانه ای در کل وام های اعطایی به SME ها به واحد پول ملی	۳۶،۳	۳۷،۷	۳۸،۵	۳۷،۸	۳۸	۳۸،۳
سهم وام های بخش عمده فروشی و خرده فروشی در کل وام های اعطایی به SME ها به واحد پول ملی	۱۴،۵	۱۵،۲	۱۵،۷	۱۵،۸	۱۵،۸	۱۵،۴
سهم وام های بخش خدمات در کل وام های اعطایی به SME ها به واحد پول ملی	۲۰،۲	۲۰،۲	۲۰،۱	۲۰،۳	۲۰،۱	۱۹،۹
سهم وام های بخش املاک و مستغلات در کل وام های اعطایی به SME ها به واحد پول ملی	۱۷	۱۶،۱	۱۵،۸	۱۶،۸	۱۷،۵	۱۷،۸
سهم وام های بخش ساخت و ساز در کل وام های اعطایی به SME ها به واحد پول ملی	۷،۵	۶،۱	۵،۵	۴،۷	۴،۱	۴،۱
سهم وام های سایر بخش ها در کل وام های اعطایی به SME ها به واحد پول ملی	۴،۵	۴،۶	۴،۴	۴،۵	۴،۵	۴،۵
وام های بدون وثیقه، دارای ضمانت و تضمین شده بخش SME ها						
سهم وام های بدون وثیقه در کل وام های اعطایی به SME ها (درصد)	۴۹،۲	۴۸	۴۶،۳	۳۸،۲	۳۶،۵	۳۶

³⁹ Growth Stage

⁴⁰ Regurantee Organization

⁴¹ Credit Guarantee Foundations

⁴² Gross Domestic Product

۱۳,۲	۱۳,۲	۱۳	۱۳	۱۳,۵	۱۳,۴	سهام وام‌های دارای ضمانت در کل وام‌های اعطایی به SMEها (درصد)
۵۰,۹	۵۰,۳	۴۸,۸	۴۰,۶	۳۸,۵	۳۷,۴	سهام وام‌های تضمین شده در کل وام‌های اعطایی به SMEها (درصد)

Source: Asia SME Finance Monitor 2014, Asian Development Bank

*اطلاعات سال ۲۰۱۴ تا ماه ژوئن این سال را در بر می‌گیرد.

۳-۲- تامین مالی غیر بانکی

در سال ۲۰۱۳، تعداد ۱۰۱ شرکت سرمایه‌گذاری مخاطره‌پذیر (VCCs^{۴۳}) و تعداد ۴۳۱ صندوق سرمایه‌گذاری مخاطره‌پذیر (VCFs^{۴۴}) توسط اداره کسب و کارهای کوچک و متوسط (SMBA^{۴۵}) ثبت شده که این تعداد تا پایان ماه اکتبر سال ۲۰۱۴ به ترتیب به ۱۰۲ و ۴۵۴ افزایش یافته است. صنعت سرمایه‌گذاری مخاطره‌پذیر در کره، در محیطی بسیار رقابتی و همواره در حال فراز و فرود است. برای مثال تعداد هفت شرکت سرمایه‌گذاری مخاطره‌پذیر تا پایان ماه اکتبر سال ۲۰۱۴ به این مجموعه اضافه و در مقابل چهار شرکت از این مجموعه خارج شده‌اند. همچنین در مورد صندوق‌های سرمایه‌گذاری مخاطره‌پذیر تا پایان ماه اکتبر سال ۲۰۱۴ تعداد ۵۷ صندوق جدید ثبت شده و در مقابل ۳۴ صندوق انحلال یافته‌اند [۳].

انجمن سرمایه‌گذاری مخاطره‌پذیر کره^{۴۶} در سال ۱۹۸۹ با ترکیب ۹۷ عضو شامل ۹۲ شرکت سرمایه‌گذاری مخاطره‌پذیر داخلی و ۵ شرکت سرمایه‌گذاری مخاطره‌پذیر خارجی شکل گرفت [۳]. هدف از شکل‌گیری این انجمن معرفی صنعت سرمایه‌گذاری مخاطره‌پذیر کره، فراهم آوردن فضایی پویاتر برای سرمایه‌گذاری، ایجاد آگاهی عمومی در مورد نقش سرمایه‌گذاری مخاطره‌پذیر در اقتصاد و به‌طور کلی مشارکت در توسعه بخش بنگاه‌های کوچک و متوسط است. این انجمن در حال حاضر بالغ بر ۱۱۰ عضو دارد [۲۵].

تعداد ۷۰۳ شرکت تا پایان اکتبر سال ۲۰۱۴ از سرمایه شرکت‌ها و صندوق‌های سرمایه‌گذاری مخاطره‌پذیر بهره‌مند شدند که نسبت به سال ۲۰۱۳ رشدی معادل ۱۱,۲ درصد داشته است. همچنین در سال ۲۰۱۴، میزان افزایش در تامین مالی از طریق سرمایه‌گذاری مخاطره‌پذیر در شرکت‌های فعال در مرحله میانی توسعه، بیش از سایر شرکت‌ها بوده است [۳].

⁴³ Venture Capital Companies

⁴⁴ Venture Capital Funds

⁴⁵ Small and Medium Business Administration: توضیحات مربوط به این اداره در ادامه گزارش ارائه شده است

⁴⁶ The Korean Venture Capital Association

در یک طبقه‌بندی ساده، مراحل توسعه بنگاه‌ها را می‌توان به سه سطح تقسیم نمود: مرحله آغازین^{۴۷}، مرحله میانی توسعه^{۴۸} (تکوین) و مرحله پسین^{۴۹}. مرحله آغازین در برگیرنده تمام شرکت‌هایی است که در مرحله تجاری‌سازی اولیه محصول هستند. شرکت‌هایی که در مرحله پسین فعال هستند، دارای یک محصول مشخص بوده و سودآور هستند و یا در یک مسیر مطمئن به سمت سودآوری قرار دارند. طیف وسیع شرکت‌هایی که در مرحله‌ای بین دو مرحله مذکور فعالیت می‌کنند، در مراحل میانی توسعه (تکوین) قرار دارند [۱۵].

در پایان ماه اکتبر سال ۲۰۱۴، میزان سرمایه‌گذاری مخاطره‌پذیر در بنگاه‌های فعال در مرحله پسین، ۱۵،۱ درصد نسبت به سال قبل از آن افزایش داشته و ۴۷،۶ درصد از کل سرمایه‌گذاری واقعی^{۵۰} را تشکیل داده است. در مورد بنگاه‌های فعال در مرحله میانی، میزان تامین سرمایه از طریق سرمایه‌های مخاطره‌پذیر نسبت به سال ۲۰۱۳ رشدی معادل ۱۸،۷ درصد داشته و ۲۱،۵ درصد از کل سرمایه‌گذاری واقعی را شامل شده است. در نهایت شرکت‌های فعال در مرحله نهایی آغازین نیز تامین سرمایه خود از طریق سرمایه‌گذاری‌های مخاطره‌پذیر را ۲،۷ درصد افزایش دادند که تشکیل دهنده ۳۰،۹ درصد از کل سرمایه‌گذاری واقعی بوده است [۳]. در سال ۲۰۱۳، بخش فناوری اطلاعات، خدمات و تولیدات کارخانه‌ای به ترتیب بیشترین میزان تامین مالی از طریق سرمایه‌گذاری مخاطره‌پذیر را داشته‌اند [۳].

یکی دیگر از اقدامات دولت به منظور حمایت از بنگاه‌های نوپا، ایجاد صندوق وجوه (Fund of Funds) است که نوعی صندوق سرمایه‌گذاری مخاطره‌پذیر بوده که به بنگاه‌های کوچک و متوسط فعال در بورس، در اتخاذ استراتژی خروج^{۵۱} کمک می‌کند [۱۴]. استراتژی خروج در شرایطی اتخاذ می‌شود که سرمایه‌گذار و یا مالک یک کسب و کار به دلایلی قصد انحلال شرکت و نقد کردن دارایی‌های مشهود خود را دارد.

دولت‌های محلی و دولت مرکزی در کره جنوبی، بزرگ‌ترین سرمایه‌گذاران در صندوق‌های سرمایه‌گذاری مخاطره‌پذیر هستند [۱۴].

⁴⁷ Early-Stage

⁴⁸ Mid-Stage (Expansion Stage)

⁴⁹ Late-Stage

⁵⁰ Actual Investment: منظور از سرمایه‌گذاری واقعی، سرمایه‌گذاری تحقق یافته و یا مجموع هزینه‌های انجام شده برای سرمایه‌گذاری است که هر دو نوع سرمایه‌گذاری برنامه‌ریزی شده و سرمایه‌گذاری برنامه‌ریزی نشده را شامل می‌شود.

⁵¹ Exit Mechanism

جدول ۷- بخش غیر بانکی - سرمایه گذاری مخاطره پذیر

متغیر	۲۰۰۹	۲۰۱۰	۲۰۱۱	۲۰۱۲	۲۰۱۳	۲۰۱۴*
شرکت های سرمایه گذاری مخاطره پذیر						
تعداد کل شرکت های ثبت شده	۱۰۰	۱۰۳	۱۰۵	۱۰۵	۱۰۱	۱۰۲
میزان سرمایه گذاری تسویه نشده (هزار میلیارد وون)	۱,۳۶	۱,۳۸	۱,۴۰	۱,۴۴	۱,۴۰	۱,۴۱
رشد میزان سرمایه گذاری تسویه نشده (درصد)	(۷,۸)	۱,۷	۱,۱	۳,۴	(۳,۲)	۱,۱
صندوق های سرمایه گذاری مخاطره پذیر						
تعداد کل صندوق های مدیریت شده	۳۶۶	۳۹۳	۴۱۷	۴۱۲	۴۳۱	۴۵۴
مانده تسهیلات اعطایی به SMEها توسط کل صندوق های سرمایه گذاری مخاطره پذیر (هزار میلیارد وون)	۶,۶	۷,۶	۹,۸	۹,۴	۱۰,۶	۱۱,۷
رشد مانده تسهیلات اعطایی به SMEها توسط کل صندوق های سرمایه گذاری مخاطره پذیر (درصد)	۱۶,۵	۱۵,۸	۲۴,۲	(۰,۹)	۱۳,۴	۹,۸
تعداد وام های جدید	۷۴	۶۷	۶۷	۴۱	۴۹	۵۷
میزان وام های جدید (هزار میلیارد وون)	۱,۴	۱,۶	۲,۳	۰,۸	۱,۸	۱,۸
سرمایه گذاری واقعی						
شرکت های سرمایه گذار (تعداد)	۵۲۴	۵۶۰	۶۱۳	۶۸۸	۷۵۵	۷۰۳
میزان سرمایه گذاری واقعی (هزار میلیارد وون)	۰,۹	۱,۱	۱,۳	۱,۲	۱,۴	۱,۲
رشد میزان سرمایه گذاری واقعی (درصد)	۱۹,۶	۲۵,۸	۱۵,۶	(۲,۲)	۱۲,۳	(۱۱,۲)
سرمایه گذاری بر حسب مراحل فعالیت بنگاه						
تعداد شرکت های سرمایه گذار در مرحله آغازین	۱۷۹	۲۰۷	۲۳۵	۳۰۰	۳۵۴	۳۴۲
میزان سرمایه گذاری در مرحله آغازین (میلیارد وون)	۲۴۸	۳۱۹	۳۷۲	۳۷۰	۳۷۰	۳۸۰
رشد میزان سرمایه گذاری در مرحله آغازین (درصد)	(۱۴,۹)	۲۸,۹	۱۶,۶	(۰,۶)	۰,۰	۲۰,۷
سهم در سرمایه گذاری کل (درصد)	۲۸,۶	۲۹,۳	۲۹,۵	۳۰	۲۶,۷	۳۰,۹
تعداد شرکت های سرمایه گذار در مرحله میانی (تکوین)	۱۷۲	۱۷۵	۱۶۰	۱۷۸	۲۱۲	۱۷۶
میزان سرمایه گذاری در مرحله میانی (میلیارد وون)	۲۶۰	۲۹۰	۳۳۰	۳۱۴	۳۲۶	۲۶۵
رشد میزان سرمایه گذاری در مرحله میانی (درصد)	۱,۹	۱۱,۶	۱۳,۵	(۴,۸)	۳,۹	(۱۸,۷)
سهم در سرمایه گذاری کل (درصد)	۳۰	۲۶,۶	۲۶,۱	۲۵,۴	۲۳,۵	۲۱,۵
تعداد شرکت های سرمایه گذار در مرحله پسین	۱۹۵	۲۰۷	۲۴۴	۲۴۸	۲۱۵	۲۰۶
میزان سرمایه گذاری در مرحله پسین (میلیارد وون)	۳۵۹	۴۸۱	۵۵۹	۵۵۰	۶۸۹	۵۸۵
رشد میزان سرمایه گذاری در مرحله پسین (درصد)	۱۰۱,۲	۳۳,۹	۱۶,۱	(۱,۶)	۲۵,۳	(۱۵,۱)
سهم در سرمایه گذاری کل (درصد)	۴۱,۴	۴۴,۱	۴۴,۳	۴۴,۶	۴۹,۷	۴۷,۶
سرمایه گذاری به تفکیک بخش						
سهم بخش فناوری اطلاعات در سرمایه گذاری کل (درصد)	۲۲,۷	۲۷,۱	۲۷	۲۸,۵	۳۶,۸	-
سهم بخش تولیدات کارخانه ای در سرمایه گذاری کل (درصد)	۳۱	۲۸,۴	۲۹,۳	۲۷,۸	۲۰,۸	-
سهم بخش فرهنگ و هنر در سرمایه گذاری کل (درصد)	۲۴,۳	۲۴,۵	۲۴,۶	۲۸,۲	۲۰,۵	-
سهم بخش خدمات در سرمایه گذاری کل (درصد)	۲۲	۱۹,۹	۱۹,۱	۱۵,۵	۲۱,۹	-

Source: Asia SME Finance Monitor 2014, Asian Development Bank

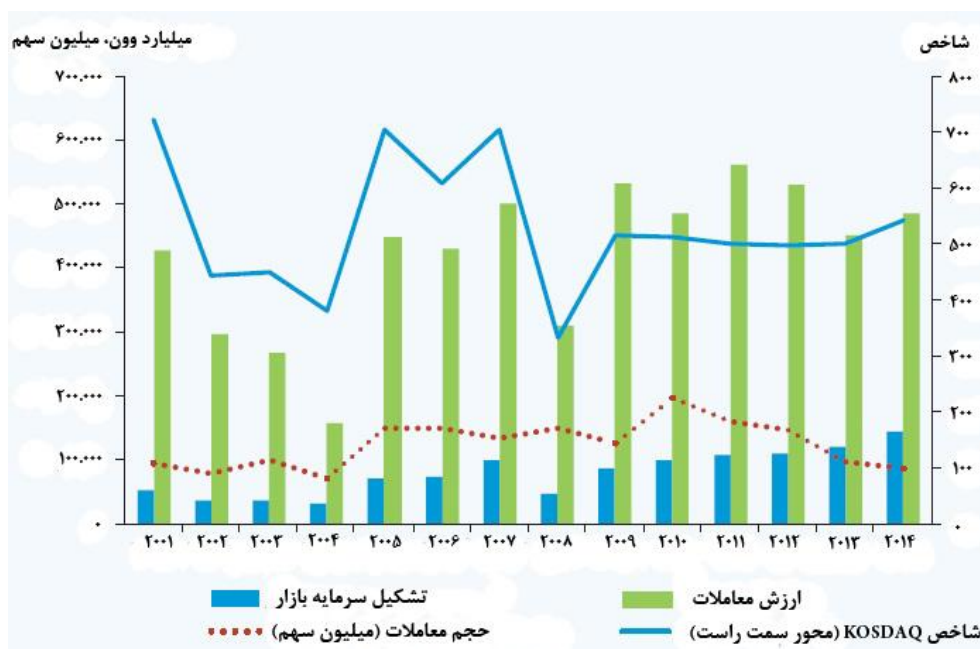
*اطلاعات سال ۲۰۱۴ تا پایان ماه اکتبر را در بر می گیرد.

۳-۳- تامین مالی از طریق بازارهای سرمایه

بعد از بحران مالی سال ۱۹۹۷، دولت کره سازماندهی مجدد سیستم مالی را در دستور کار خود قرار داده است. هدف اصلی این سازماندهی مجدد، توسعه بازار اوراق بهادار کره و در نتیجه افزایش قابلیت های تشکیل سرمایه، حاکمیت و شفافیت مدیریت در شرکت ها است. به همین منظور دولت به طور جدی پیگیر ارتقاء وضعیت بازار سرمایه و تغییر جایگاه کسب و کارهای مرتبط با اوراق بهادار به یک صنعت با ارزش افزوده بالا بوده و قوانین مربوط به عرضه اولیه (IPO^{۵۲}) و فهرست بندی الزامات را تا حد زیادی ساده سازی نموده است. در زمینه بنگاه های کوچک و متوسط نیز مجموعه ای از اقدامات در مورد تشویق این بنگاه ها و شرکت های مخاطره پذیر به منظور سهیم شدن آنها در بازار اوراق بهادار صورت گرفت و کانال ویژه ای نیز برای عرضه مستقیم اعتبار به بنگاه های کوچک و متوسط ایجاد شد که در ادامه به جزئیات آن پرداخته خواهد شد [۴].

سیستم قیمت گذاری خودکار معامله گران اوراق بهادار (KOSDAQ^{۵۳}) در سال ۱۹۹۶ و به عنوان یک کانال تامین مالی برای شرکت های کوچک و متوسط مخاطره پذیر با پتانسیل رشد بالا و یک تابلوی معامله در بورس اوراق بهادار کره، ایجاد شد؛ اما بعدها تبدیل به بازاری برای بنگاه های بزرگ و بزرگ تر از متوسط شد. تشکیل سرمایه KOSDAQ در سال ۲۰۱۴ معادل ۱۴۳,۰۰۰ میلیارد وون بوده است که نسبت به سال قبل از آن ۲۰ درصد افزایش داشته است. نرخ رشد این تشکیل سرمایه در سال ۲۰۱۳ نیز نسبت به سال قبل آن، ۹,۳ درصد بوده که در شکل زیر نمودار نرخ رشد این بازار مشخص شده است [۳].

شکل ۵- عملکرد سیستم قیمت گذاری خودکار معامله گران اوراق بهادار کره

Source: Asia SME Finance Monitor 2014, Asian Development Bank

⁵² Initial Public Offering

⁵³ Korea Securities Dealers Automated Quotations

تعداد بنگاه‌های ثبت شده در این بازار در سال ۲۰۱۳ معادل ۱,۰۰۹ عدد بوده که در پایان سال ۲۰۱۴ این رقم به ۱,۰۶۱ عدد بالغ شده است. از آنجایی که این بازار اساساً متعلق به بنگاه‌های بزرگ و بزرگ‌تر از متوسط است، بورس کره (KRX^{۵۴}) بازاری جدید را برای بنگاه‌های نوپا و بنگاه‌های کوچک و متوسط ایجاد کرد که با نام بورس جدید کره (KONEX^{۵۵}) شناخته می‌شود. این بازار از ابتدای ماه جولای سال ۲۰۱۳ و با ۲۱ شرکت ثبت شده آغاز به کار نمود و تا پایان سال ۲۰۱۴، تعداد ۹۲ شرکت در این بازار ثبت شدند. بر اساس قانون تنها سرمایه‌گذاران نهادی^{۵۶} و یا افرادی با اعتبار بیش از ۳۰۰ میلیون وون می‌توانند در KONEX مشارکت کنند و حداقل حجم معاملات نیز ۱۰۰ سهم است [۳].

هدف اصلی از ایجاد KONEX، فراهم آوردن بازاری برای معامله اوراق بهادار مربوط به بنگاه‌های کوچک و متوسط و شرکت‌های سرمایه‌گذاری مخاطره‌پذیری است که از پتانسیل رشد بالایی برخوردار هستند، اما هنوز در مراحل آغازین فعالیت خود بوده و به حدی رشد نکرده‌اند که بتوانند وارد بورس یا KOSDAQ شوند [۴].

تشکیل سرمایه در KONEX در سال ۲۰۱۴ معادل ۱,۴۰۰ میلیارد وون بوده که نسبت به سال قبل از آن افزایش چشمگیر ۵۴,۴ درصدی را تجربه کرده است. ارزش معاملات نیز در سال ۲۰۱۴ نسبت به سال قبل از آن تقریباً دو برابر شده و شامل معامله بالغ بر ۱۲ میلیون سهم بوده است [۳].

در کنار بازار سهام، کره یک بازار فرابورس سهام (OTC^{۵۷}) دارد که با نام فری بورد^{۵۸} شناخته می‌شود. این بازار در سال ۲۰۰۵ توسط انجمن سرمایه‌گذاری مالی کره (KOFIA^{۵۹}) ایجاد شد و وظیفه آن فراهم آوردن فرصت‌های تامین مالی برای بنگاه‌هایی است که قادر به تامین نیازهای خود از بازارهای سهام نیستند [۳].

تشکیل سرمایه در بازار فری بورد در سال ۲۰۱۴ تقریباً ۲۱ برابر سال ۲۰۱۳ بوده است، همچنین حجم معاملات سهام نیز ۷۷,۶ درصد در سال ۲۰۱۴ نسبت به سال قبل از آن افزایش یافته است. تعداد شرکت‌های فعال در این بازار از ۵۲ شرکت در سال ۲۰۱۳ به ۱۱۷ شرکت در سال ۲۰۱۴ افزایش یافت. به علاوه در سال ۲۰۱۳ و ۲۰۱۴ به ترتیب ۱ و ۲ بنگاه توانستند به تابلوی اصلی KOSDAQ وارد شوند [۳].

⁵⁴ Korean Exchange

⁵⁵ The Korea New Exchange

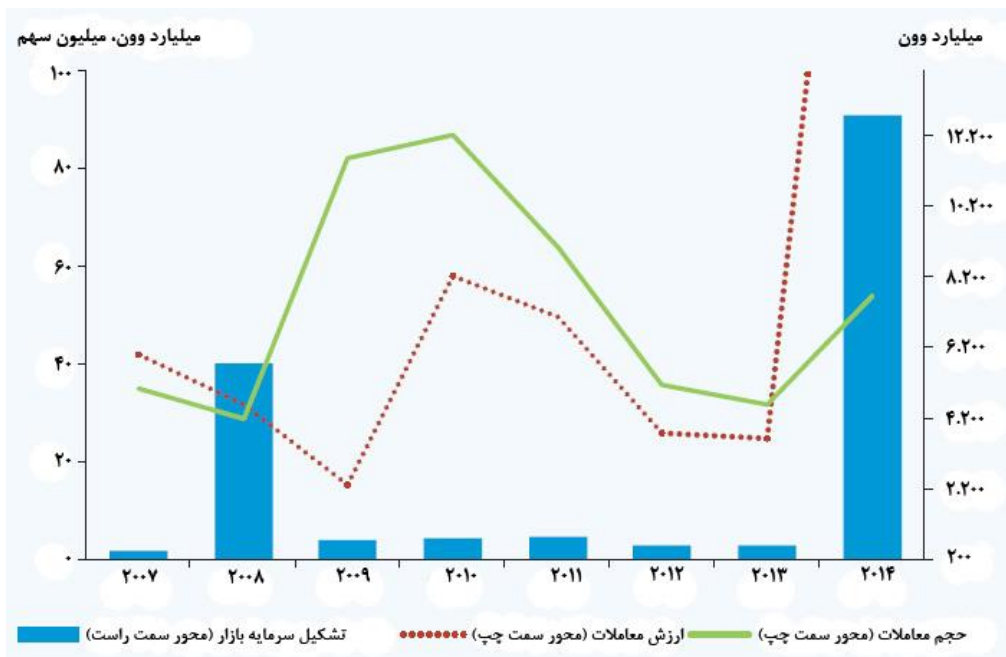
⁵⁶ Institutional Investors

⁵⁷ Over-The-Counter Equity Market

⁵⁸ Free Board

⁵⁹ The Korea Financial Investment Association: این انجمن به عنوان اتاق فکر توسعه بازار سرمایه و صنعت سرمایه‌گذاری مالی در کره مطرح است و وظایف آن شامل قانون‌گذاری، بازبینی استانداردهای مالی، نظارت، بازرسی و حل اختلافات مالی می‌شود.

شکل ۶- عملکرد بازار Free Board

Source: Asia SME Finance Monitor 2014, Asian Development Bank

در سال ۲۰۱۴، KOFIA یک بازار فرابورس سهام با نام بازار فرابورس سهام کره (K-OTC) راه اندازی نمود که در واقع شکل به روزتری از بازار Free Board بوده و با هدف معامله سهام شرکت های غیر بورسی به وجود آمده است. معاملات این بازار از اواخر سال ۲۰۱۴ آغاز شد. این بازار به سرمایه گذاران امکان می دهد که سهام شرکت های غیربورسی را با هزینه کمیسیون ثابتی که حدود ۰٫۱ درصد برای هر معامله است، مبادله نمایند [۳].

همچنین KOFIA سیستمی را تحت عنوان خریدان نهادی واجد شرایط (QIB⁶⁰) به منظور مبادله اوراق قرضه بنگاه های کوچک و متوسط در ماه می سال ۲۰۱۳ بنا نهاد. این سیستم در ماه دسامبر همان سال به نحوی بازبینی شد که بتواند فرصت های جدیدی را برای بنگاه های کوچک و متوسط به منظور انتشار اوراق قرضه شرکتی و در نتیجه گسترش فعالیت های کسب و کاری آنها فراهم آورد. این بازبینی منجر به ایجاد تغییرات زیر شد:

- ۱- شرکت کسب و کارهای کوچک و متوسط (SMBC) و بنگاه های سرمایه گذاری مخاطره پذیر که تا پیش از این دسترسی به آنها تنها برای سرمایه گذاران حرفه ای مقدور بود، می توانند در سیستم QIB شرکت کنند.

⁶⁰ The Korea Over-The-Counter

⁶¹ The Qualified Institutional Buyers

۲- شرکت های منتشر کننده نه تنها دربرگیرنده شرکت های غیربورسی با دارایی کمتر از ۵۰۰ میلیارد وون هستند، بلکه شرکت های سهامی بورسی را که دارایی شان در همین محدوده است نیز شامل می شوند.

۳- اوراق بهادار مبتنی بر دارایی^{۶۲} نیز به لیست اوراق بهادار قابل انتشار اضافه شد [۳].

با این وجود انتشار اوراق قرضه توسط بنگاه های کوچک و متوسط از سال ۲۰۰۸ تقریباً همواره روند کاهشی داشته است. دلیل این مسئله وجود ریسک کژمنشی^{۶۳} توسط صادر کننده اوراق (بنگاه های کوچک و متوسط) و نیز ریسک تکیه بیش از اندازه SMEها به برنامه انتشار اوراق قرضه با پشتوانه رهنی^{۶۴} است که ممکن است سبب ایجاد اخلاص در بازار اوراق قرضه شرکتی، به ویژه برای بنگاه های کوچکتر و با رتبه اعتباری پایین تر شود. برنامه اوراق قرضه با پشتوانه رهنی، در سال ۱۹۹۹ و در پاسخ به بحران مالی سال ۱۹۹۷ که موجبات آسیب دیدن شدید کانال تامین مالی بانکی و در نتیجه فلج شدن کانال تامین مالی از طریق بازار سرمایه را فراهم آورد، توسط دولت معرفی شد. اوراق قرضه با پشتوانه رهنی در واقع همان اوراق قرضه تک منظوره^{۶۵} مبتنی بر دارایی هستند که توسط SMEها انتشار می یابد. [۱۶] علاوه بر این، معاملات اوراق قرضه تحت سیستم QIB نیز محدود به شرکت بنگاه های کوچک و متوسط (SBC) و شرکت های سرمایه گذاری مخاطره پذیر بوده و ریسک بالای این اوراق، سبب شده تا معاملات آن برای افراد و مؤسسات سرمایه گذاری غیرجذاب باشد. در واقع تامین مالی SMEها از طریق بازار اوراق قرضه به دلیل شدیدتر بودن مشکل عدم تقارن اطلاعات^{۶۶} در مقایسه با بنگاه های بزرگ، بسیار دشوارتر است. به همین دلیل دولت کره ضمن تلاش برای تشویق این بنگاه ها به بالا بردن ظرفیت های خود برای کسب رتبه های اعتباری بهتر و در نتیجه کاهش ریسک اوراق قرضه منتشره، از ظرفیت کارشناسی خود در جهت ارتقای زیرساخت های لازم برای مؤسسات مالی خصوصی که ارزیابی اعتباری از بنگاه های مذکور را بر عهده دارند، استفاده می کند [۹].

جدول ۸- بازار سرمایه

متغیر	۲۰۰۹	۲۰۱۰	۲۰۱۱	۲۰۱۲	۲۰۱۳	۲۰۱۴
عملکرد بازار - KOSDAQ						
شاخص KOSDAQ	۵۱۴	۵۱۱	۵۰۰	۴۹۶	۵۰۰	۵۴۳
تشکیل سرمایه بازار (هزار میلیارد وون)	۸۶,۱	۹۸	۱۰۶	۱۰۹,۱	۱۱۹,۳	۱۴۳,۱
رشد (درصد)	۸۶,۴	۱۳,۸	۸,۲	۳	۹,۳	۲۰
ارزش معاملات (هزار میلیارد وون)	۵۳۱	۴۸۳,۱	۵۵۸	۵۲۸	۴۵۰,۴	۴۸۳
رشد (درصد)	۷۱,۸	(۰,۹)	۱۵,۵	(۵,۴)	(۱۴,۷)	۷,۲

⁶² Asset-backed Securities

⁶³ Moral Hazard

⁶⁴ Primary Collateralised Bond Obligation (P-CBO) Programme

⁶⁵ Special Purpose

⁶⁶ Information Asymmetry

۱۰۶۱	۱۰۰۹	۱۰۰۵	۱۰۳۱	۱۰۲۹	۱۰۲۸	تعداد شرکت های فعال
۶۷	۳۹	۲۲	۶۰	۷۶	۵۵	عرضه اولیه (IPOs)
عملکرد بازار – KONEX						
۱,۴	۰,۹					تشکیل سرمایه بازار (هزار میلیارد وون)
۵۴,۴						رشد (درصد)
۹۶	۴۹					ارزش معاملات (میلیارد وون)
۹۵,۹						رشد (درصد)
۱۲,۱	۷,۵					حجم معاملات (میلیون سهم)
۷۱	۴۵					عرضه اولیه (IPOs)
عملکرد بازار – Free Board						
۱۲,۷	۰,۶۲	۰,۵۹	۰,۸۶	۰,۸۱	۰,۷۴	تشکیل سرمایه بازار (هزار میلیارد وون)
۱۹۵۰,۲	۵,۱	(۳۱,۴)	۶,۲	۹,۵	(۸۷,۱)	رشد (درصد)
۲۱۹	۲۵	۲۶	۵۰	۵۸	۱۶	ارزش معاملات (میلیارد وون)
۷۷۶	(۳,۵)	(۴۸)	(۱۴,۳)	۲۷۴,۸	(۵۱,۳)	رشد (درصد)
۵۴	۳۲	۳۶	۶۴	۸۷	۸۲	حجم معاملات (میلیون سهم)
۱۱۷	۵۲	۵۲	۶۳	۷۱	۶۶	تعداد بنگاه های بورسی
۷۴	۱۲	۶	۱۱	۱۸	۱۰	تعداد بنگاه های جدید ثبت شده در بورس

Source: Asia SME Finance Monitor 2014, Asian Development Bank

جدول ۹- بازار سرمایه- اوراق قرضه

متغیر	۲۰۰۹	۲۰۱۰	۲۰۱۱	۲۰۱۲	۲۰۱۳	۲۰۱۴
تعداد دفعات عرضه اوراق قرضه SMEها در بازار اصلی	۱۵	۷	۳	۲	-	-
میزان عرضه اوراق قرضه SMEها در بازار اصلی (میلیارد وون)	۳۴۰	۱۲۸	۱۹۳	۲۳	-	-
تعداد دفعات عرضه اوراق قرضه SMEها در KOSDAQ	۳۵	۱۷	۹	۸	۵	۲
میزان عرضه اوراق قرضه SMEها در KOSDAQ (میلیارد وون)	۳۵۹	۲۱۶	۸۹	۶۷	۲۴	۱۸
تعداد دفعات عرضه اوراق قرضه SMEهای غیر بورسی	۹	۱۴	۲۳	۱۳	۳	۱
میزان عرضه اوراق قرضه SMEهای غیر بورسی (میلیارد وون)	۴۳۰	۴۳۸	۶۶۲	۳۰۰	۴۵	۲۰
کل تعداد دفعات عرضه اوراق قرضه SMEها	۵۹	۳۸	۳۵	۲۳	۸	۳
میزان کل عرضه اوراق قرضه SMEها (میلیارد وون)	۱۱۲۹	۷۸۲	۹۴۴	۳۹۰	۶۹	۳۸

Source: Asia SME Finance Monitor 2014, Asian Development Bank

۴- سیاست ها و مقررات مربوط به SMEها در کره

قانون چارچوب بنگاه های کوچک و متوسط (مصوب سال ۱۹۶۶)، اقداماتی را در راستای توسعه بخش بنگاه های کوچک و متوسط تعیین نموده که هدف این اقدامات بهبود ساختار صنعتی بنگاه های کوچک و متوسط و نیز تسهیل توسعه متوازن اقتصاد ملی است.

اداره کسب و کارهای کوچک و متوسط (SMBA) که در سال ۱۹۹۶ توسط وزارتخانه بنگاه های کوچک و متوسط پایه گذاری شد، از نوآوری در بخش صنایع کوچک و متوسط حمایت نموده و وظیفه اصلی آن، حمایت از بنگاه های کوچک و متوسط نوآور و چالش برانگیز به منظور حداکثر سازی پتانسیل رشد کشور

کره است. این اداره همچنین مسئول نظارت بر سیستم تضمین فروش اوراق قرضه بنگاه‌های کوچک و متوسط است. شرکت کسب و کارهای کوچک (SBC) در سال ۱۹۷۹ تاسیس شد و به عنوان شرکت تابعه اداره کسب و کارهای کوچک و متوسط، ضمن تامین منابع مالی برای بنگاه‌های کوچک و متوسط، به صورت مستقیم و یا از طریق بانک‌ها، به تامین تسهیلات سرمایه‌گذاری و نیز حمایت از انتقال تکنولوژی به بنگاه‌های کوچک و متوسط می‌پردازد [۳].

کمیسیون خدمات مالی (FSC^{۶۷}) مسئول سیاست‌گذاری مالی و نظارت بر همه مؤسسات و بازارهای مالی کره است. این کمیسیون وظیفه تهیه پیش‌نویس و اصلاح قوانین و مقررات مالی، نظارت، بازرسی، تحریم مؤسسات مالی، صدور مجوزهای قانونی برای مؤسسات مالی، نظارت بر بازار سرمایه و نیز نظارت بر معاملات ارزی مؤسسات مالی را بر عهده دارد [۱۹].

علاوه بر این، کمیسیون خدمات مالی، عملکرد سرویس‌های نظارتی مالی (FSS^{۶۸}) را نیز تحت نظر دارد. سرویس‌های نظارتی مالی، بر انواع مختلف مؤسسات و شرکت‌های مالی نظارت داشته و نتایج فعالیت‌های خود را به کمیسیون خدمات مالی گزارش می‌دهد [۳].

کمیسیون بازارهای آتی و اوراق بهادار (SFC^{۶۹}) توسط کمیسیون خدمات مالی تاسیس شد و وظیفه آن، قانون‌گذاری و نظارت بر شرکت‌های فعال در بورس و صنعت آتی، وضع استانداردهای حسابداری و حسابرسی و نیز رسیدگی به موضوعات ناشی از معاملات ناعادلانه در بازارهای سرمایه است [۳].

بانک مرکزی کره (BOK)، خالق منابع مالی اختصاص داده شده به وام‌های غیر مستقیم بنگاه‌های کوچک و متوسط است. بانک صنعتی کره نیز، یک بانک دولتی و تخصصی است که تسهیلات و خدمات مختلفی را برای بنگاه‌های کوچک و متوسط فراهم می‌آورد و همزمان از رشد بنگاه‌های بزرگ نیز حمایت می‌کند. این حمایت نظام‌مند تحت دو برنامه انجام می‌شود. یکی تعیین سقف مجموع وام‌های اعتباری و دیگری مشخص نمودن حداقل سهم اجباری اعطای وام به بنگاه‌های کوچک و متوسط^{۷۰} [۳].

سیستم تعیین سقف مجموع وام‌های اعتباری، سیستمی است که در آن بانک مرکزی کره مقدار مشخصی از منابع مالی کوتاه‌مدت را با نرخ بهره کمتر از بازار برای مؤسسات مالی که از سوابق طولانی در زمینه اعطای تسهیلات به بنگاه‌های کوچک و متوسط برخوردارند، در نظر می‌گیرد. در سال ۲۰۱۳ این سیستم توسط بانک مرکزی بازطراحی شد، به طوری که سقف اعتباری کل برای بنگاه‌هایی که از فناوری‌های خاص و

67 Financial Service Commission

68 Financial Supervisory Services

69 Securities and Futures Commission

70 Mandatory Minimum SME Loan Ratio System

استثنائی استفاده کرده و برای مدت ۷ سال یا کمتر فعال بوده‌اند، افزایش یافت. این اقدام از طریق ایجاد سقف حمایتی بنگاه‌های نوپای فناوری محور^{۷۱} به میزان ۳,۰۰۰ میلیارد وون صورت گرفت [۳].

از طریق سیستم تعیین حداقل سهم اجباری اعطای وام به بنگاه‌های کوچک و متوسط، بانک مرکزی مشوق‌هایی را برای بانک‌های وام‌دهنده فراهم می‌آورد که نسبت بیشتری از منابع قابل وام‌دهی خود را به بنگاه‌های کوچک و متوسط اختصاص دهند [۳].

جدول ۱۰- سیاست‌ها و قوانین مربوط به SMEها

قوانین	
نام	زمینه
قانون تعاونی‌های بنگاه‌های کوچک و متوسط (۱۹۶۱)	فراهم آوردن فرصت‌های اقتصادی برابر برای SMEها و تشویق آن‌ها به فعالیت‌های مستقل اقتصادی به منظور بهبود شرایط اقتصادی (اداره کسب و کارهای کوچک و متوسط)
قانون چارچوب بنگاه‌های کوچک و متوسط (۱۹۶۶)	تعریف SMEها (اداره کسب و کارهای کوچک و متوسط)
قانون تسهیل خرید محصولات کارخانه‌ای و حمایت از توسعه بازارهای پیش روی SMEها (۱۹۸۱)	تسهیل خرید محصولات کارخانه‌ای SMEها
قانون حمایت از ایجاد SMEها (۱۹۸۶)	مشارکت در ایجاد ساختار محکم صنعتی از طریق توسعه چشمگیر SMEها در نتیجه تسهیل راه‌اندازی SMEها و توسعه زیرساخت‌های بنگاهی برای آن‌ها (اداره کسب و کارهای کوچک و متوسط)
قانون ارتقاء SMEها (۱۹۹۴)	تقویت رقابت‌پذیری SMEها از طریق پیشرفت ساختاری و گسترش فضای کسب و کار برای SMEها (اداره کسب و کارهای کوچک و متوسط)
قانون اقدامات ویژه برای توسعه و بهبود کسب و کارهای مخاطره‌پذیر (۱۹۹۷)	افزایش کسب و کارهای آزاد، تجدید ساختار و مدیریت و ایجاد ثبات برای SMEها (اداره کسب و کارهای کوچک و متوسط)
قانون حمایت از کسب و کارهای راه‌اندازی شده توسط بانوان (۱۹۹۹)	حمایت از کسب و کارهایی با مالکیت و یا مدیریت بانوان (اداره کسب و کارهای کوچک و متوسط)
قانون افزایش نوآوری‌های فناوری محور در SMEها (۲۰۰۱)	تقویت پایه‌های فناوری محور در SMEها از طریق فراهم آوردن زیرساخت‌های لازم با توسعه زیرساخت‌های مربوط به نوآوری‌های فناوری محور (اداره کسب و کارهای کوچک و متوسط)
قانون ویژه پشتیبانی از SMEها در زمینه نیروی انسانی (۲۰۰۳)	حمایت از عرضه و تقاضای منابع انسانی برای SMEها و ساختار به روز شده منابع انسانی (اداره کسب و کارهای کوچک و متوسط)
قانون موارد ویژه در ارتباط با قانون‌گذاری مناطق ویژه اقتصادی برای توسعه این مناطق (۲۰۰۴)	حمایت از توسعه اصولی مناطق ویژه و برنامه‌ریزی برای ایجاد رشد اقتصادی در مناطق و رشد اقتصاد ملی (اداره کسب و کارهای کوچک و متوسط)
قانون افزایش فعالیت‌های بنگاهی افراد معلول (۲۰۰۵)	تسهیل فعالیت افراد معلول در زمینه راه‌اندازی بنگاه‌های نوپا و فعالیت‌های کارآفرینی (اداره کسب و کارهای کوچک و متوسط)
قانون افزایش تعامل میان بنگاه‌های بزرگ و SMEها (۲۰۰۵)	افزایش رقابت بین بنگاه‌های بزرگ و SMEها از طریق ایجاد همکاری برنده- برنده

⁷¹ The Technology- based Start-up Support Ceiling

قانون ویژه توسعه بازارهای سنتی و مراکز خرید (۲۰۰۶)	تسهیل نوسازی امکانات و مدیریت بازارهای سنتی و مراکز خرید و تعمیر، به‌سازی و به‌روزرسانی آن‌ها در راستای افزایش فعالیت‌های کسب و کاری در مناطق تجاری محلی، افزایش رشد متوازن صنایع (اداره کسب و کارهای کوچک و متوسط)
قانون ویژه افزایش تبدیل‌پذیری در بنگاه‌های کوچک و متوسط (۲۰۰۶)	افزایش تبدیل‌پذیری کسب و کارهای کوچک و متوسطی که از تغییرات شرایط اقتصادی آسیب می‌بینند (اداره کسب و کارهای کوچک و متوسط)
قانون گسترش SMEها و تشویق به خرید از محصولات آن‌ها (۲۰۰۷)	بهبود رقابت‌پذیری SMEها، تشویق به خرید از محصولات و گسترش بازارهای مربوط به آن‌ها و افزایش سهم کسب و کاری SMEها (اداره کسب و کارهای کوچک و متوسط)
قانون گسترش کسب و کارهای خلاقانه با مالکیت فردی (۲۰۱۱)	گسترش کسب و کارهای خلاقانه با مالکیت فردی (اداره کسب و کارهای کوچک و متوسط)

مقامات قانونی و سیاست‌گذاران

نام	مسئولیت
اداره کسب و کارهای کوچک و متوسط (SMBA)	طراحی و ارائه سیاست‌های مربوط به SMEها
کمیسیون خدمات مالی (FSC)	تایید و تصویب سیاست‌های مالی
سرویس‌های نظارتی مالی (FSS)	قانون‌گذاری و نظارت بر مؤسسات مالی بانکی و غیر بانکی و نظارت بر فعالیت‌های بانک کره و کمیسیون خدمات مالی
بانک کره (BOK)	طراحی و اجرای سیاست‌های مالی

سیاست‌ها

نام	نهاد مسئول	زمینه
برنامه تجاری سالانه SMBA (۲۰۱۳)	SMBA	۱- حمایت از گسترش زیست‌بوم بنگاه‌های نوپا و مخاطره‌پذیر برای ایجاد یک اقتصاد خلاق ۲- ساختن نردبانی برای رشد SMEها ۳- تقویت رقابت‌پذیری SMEها ۴- افزایش توان صاحبان کسب و کارهای تجاری و صنعتی و بازارهای سنتی
استراتژی ملی رشد سبز ^{۷۲} (۲۰۵۰-۲۰۰۹)	وزارت محیط زیست	حمایت مالی از تحقیق و توسعه (R&D ^{۷۳}) در SMEها
برنامه اصلی سوم علم و فناوری (۲۰۱۷-۲۰۱۳)	شورای ملی علم و فناوری ^{۷۴}	حمایت جدی از SMEها و شرکت‌های سرمایه‌گذاری مخاطره‌پذیر در صنایع نوین، و شبیه‌سازی ایجاد حقوق مالکیت معنوی و تجاری‌سازی

Source: Asia SME Finance Monitor 2014, Asian Development Bank

کره از طلایه‌داران نوآوری‌های رشد پاک (سبز) است. استراتژی ملی رشد سبز (۵۰-۲۰۰۹) و برنامه پنج‌ساله (۱۳-۲۰۰۹) این کشور، چارچوب سیاستی جامعی را برای رسیدن به این هدف فراهم آورده است. اهداف بلندمدت استراتژی رشد سبز شامل گسترش و ارتقاء محرک‌های رشد سازگار با محیط زیست،

⁷² National Strategy for Green Growth

⁷³ Research and Development

⁷⁴ National Science and Technology Council

افزایش کیفیت زندگی افراد و مشارکت در تلاش جهانی برای مبارزه با تغییرات آب و هوا است. همچنین در برنامه پنج ساله این کشور، فعالیت‌های دولت برای تبیین استراتژی ملی رشد سبز مشخص شده و سالانه ۲ درصد از تولید ناخالص داخلی به برنامه‌ها و پروژه‌های مربوط به این استراتژی تخصیص داده شده است. حمایت از بنگاه‌های کوچک و متوسط فعال در زمینه فناوری‌های پاک از طریق تسهیل دسترسی آن‌ها به منابع مالی، توسعه مهارت محور، ایجاد پیوند میان این بنگاه‌ها و شبکه‌های دانش‌محور، بهبود عرضه اطلاعات و کاهش موانع قانونی پیش‌روی این بنگاه‌ها نیز، از چارچوب‌های در نظر گرفته شده در این برنامه است. هدف دولت کره در بلندمدت، تبدیل شدن به صادرکننده اول دنیا در زمینه فناوری و تحقیقات مربوط به این حوزه است [۱۲] و [۱۳].

۵- جمع‌بندی

رویکردهای اتخاذ شده توسط دولت کره، نشان دهنده آن است که این کشور، پس از تجربه رشدهای سریع به رهبری بنگاه‌های بزرگ (چابول‌ها)، اکنون و در پی افزایش رقابت جهانی و ظهور اقتصادهایی با پتانسیل رشد بالا، به درستی به اهمیت صنایع کوچک و متوسط پی برده و خواستار افزایش قدرت رقابت، تسهیل تامین مالی و فراهم نمودن زمینه‌های بروز خلاقیت و نوآوری در این صنایع به موازات بنگاه‌های بزرگ است. طبق آمارهای بانک جهانی در سال ۲۰۱۵، کره با تولید ناخالص داخلی ۱,۷۴۰ میلیارد دلار بر اساس برابری قدرت خرید (به قیمت ثابت سال ۲۰۱۱)، سیزدهمین اقتصاد دنیا و ششمین اقتصاد آسیا بوده است. علی‌رغم پیشرفت چشمگیر این کشور در ۲۵ سال اخیر، متوسط رشد اقتصادی از ۴,۲۵ درصد در دوره ۱۱-۲۰۰۱ به ۲,۷۵ درصد در دوره ۱۵-۲۰۱۱ کاهش یافته است. کاهش حجم تجارت جهانی، رقابت با صادرات کنندگان نوظهور و کاهش تقاضای داخلی به دلیل مشکلاتی همچون بدهی بالای خانوارها، رکود در بخش خدمات و نیز مشکلات بخش بنگاه‌های کوچک و متوسط، از جمله عوامل مؤثر در کاهش سرعت رشد این کشور است.

بخش بنگاه‌های کوچک و متوسط در کره، از نظر پتانسیل‌های اقتصادی، اهمیت بسیاری در اقتصاد این کشور دارد. این بنگاه‌ها خالقان اصلی اشتغال در کشور کره هستند. در پایان سال ۲۰۱۴ تعداد این بنگاه‌ها به ۳,۵ میلیون رسید که ۹۹,۹ درصد از کل بنگاه‌های فعال در کره را شامل می‌شود. همچنین تعداد افراد شاغل در این بنگاه‌ها ۱۴,۰۳ میلیون نفر بوده که ۸۷,۹ درصد از کل اشتغال کره را تشکیل می‌دهد. از جمله اقدامات دولت در جهت شتاب بخشی مجدد به رشد اقتصادی، اتخاذ اقداماتی در جهت بهبود زیرساخت‌های لازم برای کسب و کارهای مخاطره‌پذیر و بنگاه‌های کوچک و متوسط است. متنوع‌سازی زمینه فعالیت،

جذب سرمایه انسانی و انجام اقداماتی در جهت حفظ حقوق مالکیت از جمله حمایت‌های دولت از این بخش است [۹].

با توجه سهم بالای وام‌دهی بانکی به بخش بنگاه‌های کوچک و متوسط، به نظر می‌رسد سیاست‌های حمایتی دولت در جهت تسهیل تامین مالی این بنگاه‌ها تا حدی مؤثر بوده است. چرا که رشد اعطای تسهیلات بانک‌ها به بنگاه‌های کوچک و متوسط در کره بسیار سریع بوده، به طوری که در سال ۲۰۱۲، معادل ۷۸ درصد از وام‌های بانکی مربوط به کسب و کارها در کره را بنگاه‌های کوچک و متوسط دریافت نموده‌اند. همچنین در سال ۲۰۱۳ سهم مانده تسهیلات اعطایی به بخش بنگاه‌های کوچک و متوسط در تولید ناخالص داخلی، معادل ۳۵,۸ درصد و در کل مانده تسهیلات اعطا شده توسط بانک‌ها، ۴۰,۱ درصد بوده است. همچنین دولت به منظور کاهش مشکلات مالی بنگاه‌های کوچک و متوسط در تعامل با بانک‌ها نهادهایی را تحت عنوان نهادهای تضمین اعتبار ایجاد نموده که وظیفه اصلی آن‌ها تامین ضمانت برای بنگاه‌های نوپا و بنگاه‌های کوچک و متوسطی است که از وثیقه کافی برخوردار نیستند و یا علی‌رغم فعالیت در حوزه‌های دانش‌محور، به فناوری‌های روز دسترسی ندارند. در سال ۲۰۱۴ حدود ۵۱ درصد از کل وام‌های بانکی اعطایی به بنگاه‌های کوچک و متوسط، وام‌های تضمین شده بوده است.

در بخش غیر بانکی نیز، شرکت‌ها و صندوق‌های سرمایه‌گذاری مخاطره‌پذیر که تحت نظارت اداره کسب و کارهای کوچک و متوسط قرار دارند، فعال بوده و بخشی از تامین مالی بنگاه‌های کوچک و متوسط را بر عهده دارند. در سال ۲۰۱۳، بیشترین میزان سرمایه‌گذاری صورت گرفته بر روی بنگاه‌های کوچک و متوسط توسط بخش غیر بانکی، به ترتیب متعلق به بخش فناوری اطلاعات، خدمات، تولیدات کارخانه‌ای و نهایتاً بخش فرهنگ و هنر بوده است.

بعد از بحران مالی سال ۱۹۹۷، دولت کره به‌طور جدی پیگیر ارتقاء بازار سرمایه در این کشور بوده و مجموعه‌ای از اقدامات را به‌منظور تشویق بنگاه‌های کوچک و متوسط برای شرکت در بازار اوراق بهادار اتخاذ و کانال ویژه‌ای نیز برای عرضه مستقیم اعتبار به بنگاه‌های کوچک و متوسط ایجاد نموده است. این کانال، با نام بورس جدید کره شناخته می‌شود که از ابتدای ماه جولای سال ۲۰۱۳ آغاز به کار نموده و هدف اصلی از ایجاد آن، فراهم آوردن بازاری برای معامله اوراق بهادار مربوط به بنگاه‌های کوچک و متوسط و شرکت‌های مخاطره‌پذیری است که از پتانسیل رشد بالایی برخوردار هستند، اما هنوز در مراحل آغازین فعالیت خود بوده و به حدی رشد نکرده‌اند که بتوانند وارد بورس اصلی شوند. تشکیل سرمایه در این بازار در سال ۲۰۱۴ نسبت به سال قبل از آن رشد چشمگیری معادل ۵۴,۴ درصد داشته که نشان‌دهنده مشارکت بالای بازار سرمایه در تامین مالی بنگاه‌های کوچک و متوسط است.

کره در زمینه توسعه بازار اوراق قرضه بنگاه‌های کوچک و متوسط نیز گام‌هایی برداشته و سیستمی را تحت عنوان خریدان نهادی واجد شرایط (QIB) به منظور مبادله اوراق قرضه بنگاه‌های کوچک و متوسط در ماه می سال ۲۰۱۳ بنا نهاده که هدف آن گسترش فعالیت‌های کسب و کاری این بنگاه‌ها از طریق ایجاد امکان انتشار اوراق قرضه شرکتی است. با وجود کلیه اقدامات دولت کره برای بهره‌گیری از ظرفیت بازار سرمایه در تامین مالی این بنگاه‌ها، روند انتشار اوراق قرضه توسط بنگاه‌های کوچک و متوسط از سال ۲۰۰۸ تقریباً همواره روند کاهشی داشته است. دلیل این مسئله هزینه‌بر و دشوار بودن سنجش اعتبار این بنگاه‌ها است که سبب افزایش ریسک اوراق منتشر شده توسط آنان و در نتیجه عدم جذابیت اوراق می‌شود. در این راستا دولت کره ضمن تلاش برای افزایش ظرفیت این بنگاه‌ها در کسب رتبه‌های اعتباری بهتر و در نتیجه کاهش ریسک اوراق قرضه منتشره، از توان کارشناسی خود برای ارتقای زیرساخت‌های لازم برای بهبود ارزیابی اعتباری بنگاه‌های مذکور استفاده می‌کند.

از آن‌چه ذکر شد می‌توان این‌گونه نتیجه‌گیری نمود که در سال‌های اخیر و در پی افزایش رقابت در بازارهای جهانی، دولت کره، تلاش‌ها در جهت حمایت از بخش صنایع کوچک و متوسط را به عنوان نیروی محرک جدیدی برای رشد افزایش داده است. با در نظر گرفتن سیستم‌های صنعتی بومی کره، به نظر می‌رسد مهمترین سیاست کره برای افزایش بهره‌وری بنگاه‌های کوچک و متوسط، ایجاد پیوند و تشویق آن‌ها به همکاری بیشتر با صنایع بزرگ است که هسته اصلی رشد اقتصادی این کشور در دو دهه گذشته بوده‌اند. همچنین حمایت از نوآوری و خلاقیت در بنگاه‌های نوپا و به‌روز رسانی فناوری‌های مورد استفاده توسط این بنگاه‌ها، می‌تواند سرعت رشد را افزایش داده و رقابت‌پذیری بنگاه‌های کوچک و متوسط را تقویت نماید.

نقطه قوت حمایت‌های به عمل آمده از صنایع کوچک و متوسط، برنامه‌ها و سیاست‌های متنوعی است که دولت در جهت رفع موانع پیش‌روی این بنگاه‌ها و به ویژه تسهیل تامین مالی آن‌ها تدارک دیده است. تنوع کانال‌های تامین اعتبار، ایجاد نهادهای تضمین اعتبار، وجود یک بانک صنعتی با تمرکز بر تامین مالی بنگاه‌های کوچک و متوسط، راه‌اندازی بورس جدید کره به منظور حمایت و راهنمایی بنگاه‌های کوچک و متوسط به سمت بورس اصلی، از جمله اقدامات مؤثری است که می‌تواند با توجه به تجربه کشور کره، در ایران نیز به کار گرفته شده و از نتایج آن بهره‌مند شد.

- 1- OECD Economic Surveys: *Korea*, May 2016
- 2- *Financing SMEs and Entrepreneurs 2016*; An OECD Scoreboard, 2016
- 3- *Asia SME Finance Monitor 2014*; Asian Development Bank
- 4- *Capital Market in Korea*; International Affairs Department of the Korea Finance Investment Association (KOFIA), 2016
- 5- *Quarterly Bulletin*, September 2016, The bank of Korea
- 6- *OECD Economic Outlook*, Volume 2016 , June 2016
- 7- *Beyond Korean Style: Shaping a New Growth Formula*, McKinsey Global Institute, April 2013
- 8- *Barriers and Solutions for SMEs: The Case of Korea*; Asian Development Bank, 2015
- 9- Randall S.Jones, Myungkyoo Kim; *Promoting the Financing of SMEs and Start-ups in Korea*, OECD Economics Department Working Papers No.1162, September 2014
- 10- *ADB-OECD Study on Enhancing Financial Accessibility for SMEs, Lessons from the Recent crises*; Asian Development Bank, 2014
- 11- Song Jung-a, *Small Businesses Battle to Make Mark Alongside South Korean Conglomerates*, Financial Times, November 2013
- 12- *The Implementation of the Korean Green Growth Strategy in Urban Areas*; OECD Regional Development Working Papers, 2011
- 13- *Towards Green Growth, A Summary for Policy Makers*; OECD, May 2011
- 14- *SME Financing Through Capital Markets*; The Growth and Emerging Markets Committee of the International Organization of Securities Commission, July 2015
- 15- Metrick, Andrew & Yasuda, Ayako; *Venture Capital & the Finance of Innovation*, John Wiley & Sons, Inc. Copyright 2011
- 16- Kaousar Nassr, Iota & Wehinger, Gert; *Unlocking SME Finance Through Market-based Debt: Securitisation, Private Placements and Bonds*, OECD Journal: Financial Market Trends, Volume 2014/2
- 17- <http://databank.worldbank.org/> (World Bank Official Website)
- 18- <http://www.korea.net/> (Korean Culture and Information Service Official Website)
- 19- <http://eng.ibk.co.kr/> (Industrial Bank of Korea Official Website)
- 20- <https://www.fsc.go.kr> (Financial Services Commission Official Website)
- 21- <http://eng.bok.or.kr> (The Bank of Korea Official Website)
- 22- <http://ecos.bok.or.kr> (Economic Statistics System (ECOS), The Bank of Korea)
- 23- <http://www.smba.go.kr/> (Small and Medium Business Administration Official Website)
- 24- <http://www.imf.org/external/index.htm> (International Monetary Fund Official Website)
- 25- <http://www.kvca.or.kr/> (Korean Venture Capital Association Official Website)

گزارش شماره ۲:

دانشگاه اقتصاد ازمیر

خلاصه مدیریتی

دانشگاه اقتصاد ازمیر^۱ در سال ۲۰۰۱ توسط بنیاد بهداشت و آموزش اتاق بازرگانی ازمیر و در سایه تأکید و توجه جدی اتاق بازرگانی ازمیر به این موضوع، بعد از ۱۰ سال فعالیت مداوم تأسیس شد. تأسیس دانشگاه ازمیر با سرمایه ۴ میلیون دلاری در سال ۲۰۰۱ انجام و در سال ۲۰۰۹ ارزش خالص این دانشگاه به ۱۰۰ میلیون دلار رسید. هدف این دانشگاه تحقق برخی اهداف از جمله پیوند دوباره دنیای کسب و کار و دانشگاه، پاسخ به نیاز بخش صنعت، ایجاد زمینه‌های جدید خلاقیت در تحصیل دانشجویان و جلوگیری از فرار مغزها از ازمیر به شهرهای بزرگ بود.

مطالعات انجام شده بر پایه تجزیه و تحلیل داده‌ها در ازمیر نشان داد یکی از نیازهای اساسی منطقه، کمبود آموزش‌های عملی در بین دانشجویان بود. این موضوع منجر به آن شد که ساختار سیستمی دانشگاه در ازمیر به روشی تغییر کند که دانشجویان توانایی کسب آموزش‌های عملی را در سال آخر تحصیلی از طریق کارآموزی در شرکت‌های عضو اتاق به دست بیاورند.

¹ Izmir University of Economics (IEU)

دانشگاه اقتصاد از میر در واقع این حلقه اتصال را بین دنیای کسب و کار و دانشگاه ایجاد کرد و بنابراین نیاز شرکت‌ها به افراد با تخصص و تحصیلات بالا توسط دانشگاه در زمینه‌هایی که دقیقاً مورد نیاز آنهاست برآورده گردید و بدین ترتیب بیکاری نیز کاهش پیدا کرد. در واقع دانشکده‌هایی که در این دانشگاه تأسیس شدند پس از تجزیه و تحلیل نیاز بازار و مشورت با کسب و کارها تأسیس شدند.

این پروژه همچنین در زمینه تمرکز بر بخش‌های دارای آینده هم بسیار خلاقانه عمل کرد. در دانشگاه اقتصاد از میر دانشکده‌هایی مانند طراحی، ارتباطات، علوم کامپیوتر و مدیریت مدرن تأسیس شد. این دانشگاه، در واقع اولین مؤسسه تحصیلات عالی در از میر بود که تحصیل در زمینه‌هایی مانند مد و طراحی، طراحی صنعتی، لجستیک، ترجمه و تفسیر را ارائه کرد. شاید به دلیل همین جنبه‌های خلاقانه، این پروژه برنده جایزه بهترین پروژه غیرمتعارف در رقابت اتاق‌های بازرگانی جهانی در سال ۲۰۰۹ گردید.

برای سایر اتاق‌هایی که خواهان اجرای یک پروژه مشابه در کشور، منطقه یا شهر خود هستند این پروژه بسیار الهام بخش است. به طور مثال اتاق ایران که به دنبال تقویت مؤسسه آموزشی و پژوهشی خود و ارتقاء استانداردهای آموزشی این مؤسسه در سطوح جهانی است می‌تواند از تجربه دانشگاه اقتصاد از میر به عنوان یک دانشگاه پیشرو در این زمینه بهره‌برداری نماید.

در سال ۲۰۰۹، پروژه دانشگاه اقتصاد ازمیر در رقابت جهانی اتاق‌ها که به صورت دوسالانه توسط اتاق بازرگانی بین‌المللی برگزار می‌شود در بخش پروژه‌های غیرمترعارف برنده شد. گفتنی است این بخش مربوط به پروژه‌هایی است که به طور سنتی در حوزه وظایف اتاق‌ها قرار نمی‌گیرند اما اتاق‌ها در اجرای آنها مشارکت می‌کنند.

دانشگاه اقتصاد ازمیر در سال ۲۰۰۱ توسط بنیاد بهداشت و آموزش اتاق بازرگانی ازمیر و با حمایت اتاق بازرگانی ازمیر تأسیس شد. در واقع اتاق بازرگانی ازمیر اولین اتاق بنیانگذار دانشگاه در ازمیر و استان ایگین^۲ در ترکیه بود. در حال حاضر اتاق ازمیر ۵۵ هزار عضو فعال و ۸۵ هزار عضو ناظر دارد. این اتاق، بنیاد بهداشت و آموزش خود را در سال ۱۹۸۸ بنیان نهاد. دانشگاه کار خود را با ۲۸۹ دانشجو شروع کرد، که تعداد آن به سرعت افزایش یافته، به طوری‌که در سال ۲۰۱۱ تعداد دانشجویان در این دانشگاه به ۶,۱۳۱ نفر رسید. زبان رسمی دانشگاه انگلیسی است و یک زبان دوم خارجی هم الزامی است.

تأسیس دانشگاه ازمیر با سرمایه ۴ میلیون دلاری در سال ۲۰۰۱ انجام شد و در سال ۲۰۰۹ ارزش خالص این دانشگاه به ۱۰۰ میلیون دلار رسید. هدف این دانشگاه تحقق برخی اهداف از جمله دوباره دنیای کسب و کار و دانشگاه، پاسخ به نیاز بخش صنعت، ایجاد زمینه‌های جدید خلاقیت در تحصیل دانشجویان و جلوگیری از فرار مغزها از ازمیر به شهرهای بزرگ بود. این پروژه به حدی الهام بخش بود که در سال‌های بعد اتحادیه اتاق‌ها و بورس کالای ترکیه (TOBB) یک دانشگاه تأسیس کرده و برخی اتاق‌های محلی دیگر در ترکیه نظیر اتاق بازرگانی سیواس^۳ و کنیا^۴ نیز اقدام به تأسیس دانشگاه کردند.

تأسیس دانشگاه اقتصاد ازمیر بوسیله اتاق بازرگانی این شهر، در ابتدا یک تصمیم برای تقویت اعضای اتاق از طریق رفع نیاز بنگاه‌های کوچک و متوسط در سال ۱۹۹۲ بود. هیأت رئیسه اتاق پس از انتخاب در سال ۱۹۹۲، تحلیل جامعی از نیازهای جامعه کسب و کار با توجه به توسعه اقتصاد بین‌المللی در ازمیر انجام داد. تحقیقات انجام شده به این نتیجه منتهی شد که جامعه کسب و کار ازمیر نیاز به نیروی کار با مهارتی دارد که توانایی کار کردن در محیط بین‌المللی را داشته باشد. در واقع توسعه سریع فعالیت‌های بین‌المللی در اقتصاد محلی نشانگر آن بود که بدون ایجاد کارگران ماهر در سطح بین‌المللی، اقتصاد ازمیر از سایر اقتصادهای دنیا عقب خواهد ماند. این مسئله به نوبه خود می‌توانست تاثیر منفی بر اقتصاد محلی، بنگاه‌های

² Aegean

³ Sivas

⁴ Konya

کوچک و متوسط و زندگی اجتماعی در از میر داشته باشد. بعد از حدود یک دهه تلاش برای آمادگی و اخذ مجوزهای ضروری از دولت، دانشگاه اقتصاد از میر برای پاسخگویی به این نیاز تأسیس شد [۱].

۲- ساختار و دانشکده‌های دانشگاه اقتصاد از میر

دانشگاه از میر در ابتدا و در سال تحصیلی ۲۰۰۱-۲۰۰۰ فقط در مقطع کارشناسی دانشجوی می‌پذیرفت. سپس با معرفی دوره‌های کارشناسی ارشد، از سال ۲۰۰۲ جذب دانشجوی در این مقطع را آغاز نمود. در ابتدای تأسیس، دانشگاه شامل ۳ دانشکده، ۴ مدرسه، یک مدرسه آموزش کسب و کار و ۲ موسسه بود.

در حال حاضر دانشگاه ۸ دانشکده^۵، ۲ مدرسه^۶، ۳ مدرسه آموزش کسب و کار^۷، ۳ مدرسه کارشناسی^۸ و ۹ مراکز اجرا و تحقیق^۹ دارد. این واحدهای آموزشی ۳۰ برنامه مختلف کاردانی، ۳۰ برنامه مختلف کارشناسی، ۳۸ برنامه مختلف کارشناسی ارشد و ۹ برنامه مختلف دکتری را ارائه می‌دهند. فهرست رشته‌های تحصیلی ارائه شده در مقاطع کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری این دانشگاه در جداول پیوست قابل مشاهده است.

چهار مورد از برنامه‌های کارشناسی این دانشگاه برنامه مدرک مشترکی است که با همکاری دانشگاه ایالتی نیویورک امریکا اجرا می‌شود. دانشگاه اقتصاد از میر موافقتنامه برنامه ارasmus^{۱۰} را با ۱۶۹ دانشگاه در ۲۶ کشور و پروتکل همکاری دانشگاهی را با ۳۸ دانشگاه خارجی از ژوئن ۲۰۱۶ دارد. ارasmus برنامه عملیاتی اتحادیه اروپا برای تحرک و پویایی دانشجویان در منطقه اروپاست. این برنامه در حقیقت یک طرح برای مبادله دانشجویان در این منطقه است که در سال ۱۹۸۷ ایجاد شد. دانشجویان این شانس را دارند که تحت این برنامه از حمایت‌های مالی کمیسیون اروپا در دوره‌ای که در خارج از کشور تحصیل می‌کنند، برخوردار شوند.

نمودار شماره (۱) ساختار کلی دانشگاه اقتصاد از میر را نشان می‌دهد.

⁵ Faculty

⁶ School

⁷ Vocational Schools

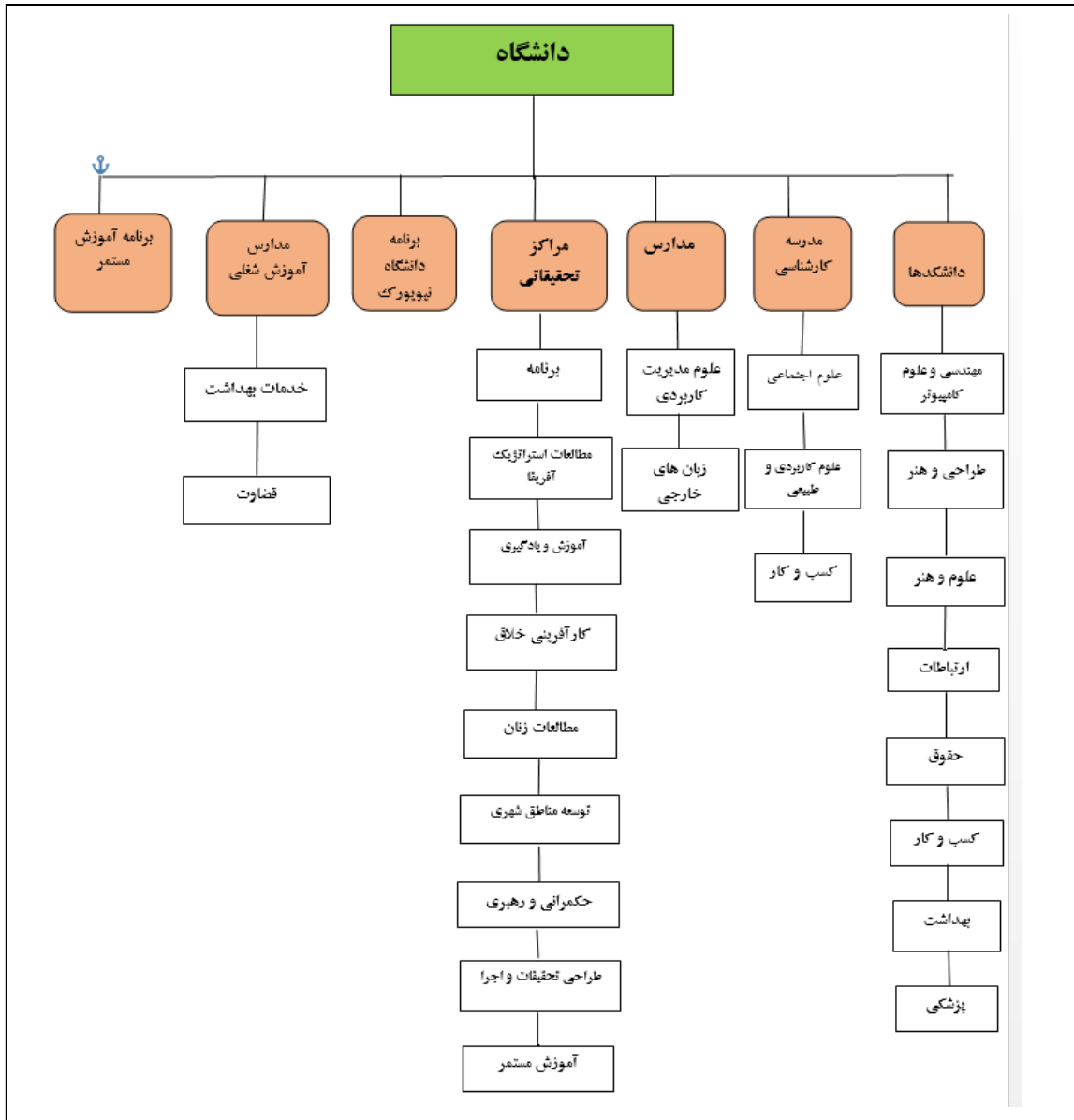
⁸ Graduate Schools

⁹ Research and Application Centers

¹⁰ ERASMUS

نمودار ۱ - ساختار دانشگاه اقتصاد ازمیر

Source: <http://www.ieu.edu.tr/>

۱-۲- مراکز تحقیقاتی

۱. مرکز اجرا و تحقیق اتحادیه اروپا: هدف این مرکز، بهبود دانش در رابطه با اتحادیه اروپا در داخل و خارج از دانشگاه اقتصاد ازمیر است. تمرکز، بیشتر بر روابط میان اتحادیه اروپا و ترکیه است. زمینه‌های تحقیقاتی این مرکز شامل اقتصاد، علوم سیاسی و حقوق است. مرکز همچنین از طریق برگزاری مرتب کارگاه‌ها و سمینارها اقدام به گردآوری کارشناسان، تبادل نظر در حوزه‌های مرتبط با اتحادیه اروپا و نیز ایجاد شبکه با مؤسسات تحقیقاتی داخلی و بین‌المللی، همکاری با سازمان‌های مردم نهاد و ادارات دولتی می‌نماید.
۲. مرکز اجرا و تحقیق مطالعات استراتژیک آفریقا: هدف این مرکز طراحی و اجرای تحقیقات و پروژه‌های کاربردی به منظور تقویت رابطه دوجانبه و چندجانبه ترکیه با کشورهای آفریقایی است. فعالیت‌های انجام شده توسط این مرکز شامل پروژه‌هایی با موضوعاتی نظیر توسعه منطقه‌ای، بازار کار، توسعه اقتصادی و فقر است.
۳. مرکز آموزش و یادگیری: این مرکز خدمات آموزشی و پشتیبانی را برای دانشجویان و اساتید دانشکده‌ها فراهم می‌آورد تا کیفیت آموزش را در دانشگاه بهبود بخشد. سایر اهداف مرکز عبارتند از:
 - بهبود شیوه‌های یادگیری تخصصی و خلاقانه برای کمک به دانشجویان تا یک آموزنده مادام‌العمر شده و تفکر انتقادی را بیاموزند.
 - بهبود شیوه‌های آموزش تخصصی و خلاقانه برای تشویق اعضای هیأت علمی به فراگیری جدیدترین تکنولوژی‌ها
۴. مرکز کارآفرینی خلاق: این مرکز در سال ۲۰۰۶ برای ایجاد پلی میان تحقیقات و اقدامات عملی از طریق انجام پروژه در زمینه کارآفرینی با تمرکز بر نوآوری تأسیس شد.
۵. مرکز اجرا و تحقیق مطالعات زنان: این مرکز در سال ۲۰۰۹ با هدف سازماندهی فعالیت‌هایی با موضوع زنان در اجتماع و به نیت آموزش، تحقیق و بررسی برای بالا بردن سطح آگاهی جامعه نسبت به این موضوع تأسیس شد.
۶. مرکز توسعه منطقه‌ای: این مرکز که توسط شورای عالی تحصیلات عالی ترکیه به صورت رسمی به تصویب رسیده، به منظور بهبود دانش و آگاهی در زمینه سیاست‌های توسعه مناطق و همچنین آموزش و ارائه خدمات مشاوره برای بهبود سیاست‌ها، برنامه‌های کاربردی و نظارت و ارزیابی چنین پروژه‌هایی تأسیس شده است.
۷. مرکز آموزش مستمر: هدف از این مرکز کمک به توسعه بخش خصوصی و دولتی و سازمان‌های بین‌المللی از طریق سازماندهی برنامه‌های اجتماعی و دوره‌هایی در زمینه آموزش و تحقیق در دانشگاه،

است. بر اساس این هدف، مرکز دوره‌ها، سمینارها، کنفرانس‌ها و نمایشگاه‌های آموزشی را در سطح ملی و بین‌المللی هماهنگ و برگزار می‌کند.

۸. مرکز اجرا و تحقیق طراحی: این مرکز که در سال ۲۰۰۵ زیر نظر دانشکده طراحی و هنرهای دستی تأسیس شد به تحقیق، جمع‌آوری، ایجاد و گسترش آگاهی در زمینه دانش طراحی، تاریخ، فلسفه، تئوری و اجرای آن می‌پردازد.

۲-۲- برنامه‌های ارائه مدرک مشترک دانشگاه اقتصاد از میر

برنامه اعطای مدرک بین‌المللی به طور مشترک^{۱۱}: این برنامه مدرک مشترک زیر نظر مدرسه آموزش شغلی دانشگاه اقتصاد از میر با همکاری مرجع تایید کیفیت اسکاتلند^{۱۲} از سال تحصیلی ۱۲-۲۰۱۱ آغاز شد. در جدول شماره (۱) فهرست رشته‌ها و ویژگی‌های این برنامه قابل مشاهده است.

جدول ۱- رشته‌ها و ویژگی‌های مدرک مشترک

ویژگی‌ها	رشته‌ها
<ul style="list-style-type: none"> هر دوره سه ساله است که شامل یک سال کلاس‌های آمادگی انگلیسی و دو سال آموزش‌های اعطای درجه است. دانش‌آموزانی که با موفقیت دوره دو ساله را پشت سر بگذرانند، مدرک مشترک دریافت می‌کنند. دو مدرک از طرف شورای تحصیلات عالی ترکیه و مرجع تایید کیفیت اسکاتلند اعطا می‌شود که دیپلم داده شده توسط SQA در سراسر اروپا معتبر است. این امکان وجود دارد که با گذراندن سال سوم در کشور اسکاتلند یک مدرک سومی هم اخذ شود. این بدان معنا است که در طول سه سال سه مدرک گرفته می‌شود. 	<ul style="list-style-type: none"> مدیریت منابع انسانی کسب و کار و تجارت جهانی مدیریت خرده‌فروشی مدیریت زنجیره تقاضا (غیرصنعتی) توسعه نرم افزار

Source: <http://www.ieu.edu.tr/>

سیستم دانشگاه ایالتی نیویورک: در این سیستم که بزرگترین سیستم دانشگاه ایالتی آمریکا با ۶۴ پردیس مختلف شامل دانشگاه‌ها، مؤسسات و مدارس است، با وجود اینکه پردیس‌ها تحت نظارت دانشگاه ایالتی نیویورک، فعالیت می‌کنند، هر پردیس به صورت مستقل عمل می‌کند. در ادامه ویژگی‌های تحصیل در این برنامه دیپلم مشترک، ارائه شده است:

¹¹ International Dual Diploma Associate Program

¹² Scottish Qualification Authority (SQA)

الف- دانشجویانی که در این برنامه ثبت نام می‌کنند این حق را دارند که از دو دانشگاه اقتصاد از میر و ایالتی نیویورک مدرک دریافت کنند.

ب- دانشجویان از شانس آموزش انگلیسی هم در دانشگاه از میر و هم در محیط طبیعی برخوردارند.

ج- دانشجویان اجازه کار کردن در ایالات متحده را پس از فارغ‌التحصیلی دارند [۲].

۳- دلایل تاسیس دانشگاه اقتصاد از میر

یکی از نیازهایی مشخص شده از طریق تجزیه و تحلیل داده‌ها، کمبود آموزش‌های عملی در بین دانشجویان بود. این موضوع منجر به آن شد که ساختار سیستمی دانشگاه به روشی تغییر کند که دانشجویان توانایی کسب آموزش‌های عملی را در سال آخر تحصیلی از طریق کارآموزی در شرکت‌های عضو اتاق به دست بیاورند. در حال حاضر پیوند محکم ایجاد شده میان جامعه کسب و کار و دانشگاه این فرصت را در اختیار دانشجویان دانشگاه از میر قرار داده تا آموزش‌های عملی ارائه شده توسط شرکت‌های عضو اتاق را دریافت نمایند. این کارآموزی از یک سو این فرصت را به دانشجویان می‌دهد که تجربه آموزش شغلی را در حیطه رشته تحصیلی خود به دست آورده و به شرکت‌ها هم این امکان را می‌دهد که از نقطه نظرات نو و تازه دانشجویان بهره‌برداری کنند.

این موضوع ثابت می‌کند که مبادله و رابطه میان دانشگاه و جامعه کسب و کار به واسطه وجود دانشگاه اقتصاد از میر، مربوط به یک بار نیست بلکه از جنس یک ارتباط مستمر است.

در حالیکه شکل نیازهای اقتصاد محلی مدام در حال تغییر است این ارتباط مستمر به دانشگاه این امکان را می‌دهد که با این تغییرات منطبق شده و پاسخ مناسبی برای آنها بیابد.

به طور کلی می‌توان نتیجه گرفت که مهم‌ترین دلیل تاسیس دانشگاه اقتصاد از میر توسعه بیشتر بنگاه‌های کوچک و متوسط از طریق پرورش نیروهای با مهارت بالا و در سطح بین‌المللی بود که پاسخگوی نیازهای دنیای کسب و کار باشند و اقتصاد این شهر را در سطح بین‌المللی ارتقاء بخشند.

ذکر این نکته ضروری است که تاسیس دانشگاه به طور سنتی جزء وظایف اتاق‌های بازرگانی نیست. در سال ۲۰۰۱ برای اولین بار در ترکیه ۲ دانشگاه توسط دو اتاق مشهور تاسیس شدند: یکی توسط اتاق از میر و دیگری توسط اتاق استانبول. تاسیس این دانشگاه توسط اتاق‌های مورد اشاره بیانگر آن است که اتاق یک نگاه درازمدت در خصوص اعضای خود و نیز شهر محل فعالیتش دارد. افزایش سالیانه تعداد دانشجویان دانشگاه از میر ثابت می‌کند که این پروژه برای همه گروه‌های هدف شامل اعضای اتاق، جوانان از میر و اقتصاد محلی سودمند بوده است.

یکی از مشکلاتی که سبب تأسیس این دانشگاه شد، عدم ارتباط و همکاری میان جامعه کسب و کار و دانشگاهیان از میر بود. اتاق بازرگانی این شکاف و کمبود ارتباط میان جامعه کسب و کار و دانشگاه‌های حاضر در از میر را درک کرد. این شکاف در نهایت منجر به ایجاد یک قشر جوان تحصیلکرده بیکار در از میر شده بود. پیش از تأسیس دانشگاه اقتصاد از میر دانشجویان کمی در حوزه‌های مورد نیاز دنیای کسب و کار تحصیل کرده و سایرین در زمینه‌هایی تخصص داشتند که بدان احتیاجی نبود.

دانشگاه اقتصاد از میر در واقع این حلقه اتصال را بین دنیای کسب و کار و دانشگاه ایجاد کرد و بنابراین نیاز شرکت‌ها به افراد با تخصص و تحصیلات بالا توسط دانشگاه در زمینه‌هایی که دقیقاً مورد نیاز آنهاست برآورده شد و بدین ترتیب بیکاری نیز کاهش پیدا کرد.

در واقع دانشکده‌های این دانشگاه پس از تجزیه و تحلیل نیاز بازار و مشورت با کسب و کارها تأسیس شدند. ایجاد تقاضای زیاد در کوتاه مدت، موجب ترغیب اتاق بازرگانی برای توسعه بیشتر این پروژه شد. این جنبه ارتباطی یکی از شاخص‌های نوآوری در این پروژه و از موفق‌ترین جنبه‌های آن است. این پروژه همچنین در زمینه تمرکز بر بخش‌های دارای آینده هم بسیار خلاقانه عمل کرد. در دانشگاه اقتصاد از میر دانشکده‌هایی مانند طراحی، ارتباطات، علوم کامپیوتر و مدیریت مدرن تأسیس شد. این دانشگاه در واقع اولین دانشگاه از میر بود که تحصیل در زمینه‌هایی مانند مد و طراحی، طراحی صنعتی، لجستیک، ترجمه و تفسیر را ارائه کرد. شاید همین جنبه‌های خلاقانه پروژه بود که آن را مناسب برای دریافت جایزه در گروه بهترین پروژه‌های غیرمتعارف در رقابت اتاق‌های بازرگانی جهانی کرد.

علاوه بر آن که این پروژه خلاقانه و الهام بخش بود، نیازهای اتاق، اعضا و اقتصاد محلی را هم برآورده کرد. در واقع تأسیس این دانشگاه توسط اتاق بازرگانی از میر در جهت تقویت اعضای اتاق بوسیله پاسخگویی به نیازهای آنها مخصوصاً جامعه کسب و کارهای کوچک و متوسط بود. بیش از ۹۰ درصد از اعضای اتاق از میر کسب و کارهای کوچک و متوسط هستند و دانشگاه امکان ارتباط آنها را با بخش دانشگاهی فراهم می‌آورد. همانطور که قبلاً توضیح داده شد دانشگاه به عنوان تعدیل کننده میان عرضه و تقاضای نیروی کار با مهارت بالا عمل می‌کند.

اتاق بازرگانی از میر، بر اساس این تفکر که پروژه به دلیل پاسخگویی به نیاز اقتصاد محلی از میر در کنار جوابگویی به نیاز اعضا اتاق، حتماً باید موفق عمل کند، در سال ۲۰۰۱، یک تریلیون لیر ترکیه، به این پروژه تخصیص داد. در حال حاضر دانشگاه از طریق هزینه شهرییه تحصیلی اداره شده و علاوه بر آن اتاق یک درصد از بودجه سالیانه خود را به آن تخصیص می‌دهد [۱].

۴- منافع تاسیس دانشگاه

تأسیس دانشگاه از میر منافع زیادی برای اقتصاد محلی داشت. در راستای تحقق نیازهای اقتصاد منطقه، یکی از اهداف درازمدت شهر از میر این بود که تبدیل به شهری در سطح جهانی شود. برای رسیدن به این هدف، نیروی کار فعال و باکیفیت بسیار مهم است. از آنجایی که دانشگاه‌های بسیار کمی در از میر وجود داشت که حتی آن دانشگاه‌ها هم دانشکده‌هایی که قادر به تربیت نیروی کار کیفی و مورد نیاز جامعه کسب و کار از میر باشد را نداشتند، بسیاری از دانش‌آموزان برای ادامه تحصیل به شهرهای بزرگی چون آنکارا و استانبول می‌رفتند. این بدان معنا بود که فرار مغزها در سطح وسیعی در از میر اتفاق می‌افتاد چرا که بیشتر این دانشجویان بعد از پایان تحصیل خود در آن شهرها می‌ماندند. تأسیس دانشگاه اقتصاد از میر سبب ایجاد فرصت تحصیلی برای این دانشجویان در زادگاه خود و ممانعت از مهاجرت آنها به دیگر شهرها شد. دانشگاه، کار خود را با ۲۸۸ دانشجو در سال ۲۰۰۱ آغاز کرد و در سال ۲۰۱۱ تعداد دانشجویان آن به ۶,۱۳۱ رسید [۳].

برطبق آمار دانشگاه، ۶۷ درصد از دانشجویان ماندن در از میر را پس از فارغ التحصیلی انتخاب می‌کنند. این فارغ التحصیلان در بخش‌های بانکداری، مواد غذایی، خدمات ساختمانی، تجارت بین‌المللی، لجستیک، صنعت خودرو، تبلیغات، مد و منسوجات، توریسم و شرکت‌های تولیدی مشغول به کار می‌شوند. ۳۵ درصد از کل فارغ التحصیلان هم انتخاب شغل در دنیای آکادمیک را ترجیح می‌دهند. این فارغ التحصیلان جوان با آغاز به کار در بخش‌های مختلف اقتصادی از میر نقش مهمی در توسعه استاندارد بخش‌های مشغول به فعالیت خود ایفا می‌کنند. نتیجه منطقی این حرکت، توسعه بیشتر شرکت‌های کوچک و متوسط و فعالیت‌های تجاری آنهاست.

از دیگر سو این دانشگاه پویایی بیشتری در اشتغال منطقه نیز بوجود آورده است. در سال ۲۰۰۹ حدود ۵۲۹ شغل تمام وقت و ۲۵۰ شغل پاره وقت در دانشگاه ایجاد شد. این در حالی است که نقش دانشگاه در ایجاد اشتغال اعم از تمام وقت یا پاره وقت در سال ۲۰۰۶، کمتر از ۲۰۰ شغل بود.

غنی سازی فرهنگی از دیگر منافع بلندمدت این پروژه در از میر بوده است. دانشگاه اقتصاد از میر از طریق جذب کارکنان و دانشجویان خارجی، این دانشگاه را به محلی برای جذب فرهنگ‌های مختلف، تبدیل نموده است.

تقابل میان ملل و فرهنگ‌های مختلف امکان توسعه همکاری‌های بین‌المللی در زمینه‌های مختلف را ایجاد کرده است. به طور مثال، دانشگاه اقتصاد از میر اقدام به همکاری با دانشگاه Abertay Dundee اسکاتلند به منظور توسعه پروژه IT خود با نام "فضای سفید" کرد. این همکاری همچنین با حمایت خوب دولت انگلستان و شخص پرنس چارلز در هنگام بازدید از دانشگاه در سال ۲۰۰۷ مواجه شد. یکی دیگر از منافع

جنبی این همکاری با دولت بریتانیا، تاسیس مدرسه آموزش شغلی اتاق بازرگانی در سال ۲۰۰۷ بود. این مدرسه دوره‌های کوتاه مدت آموزش شغلی را برای بزرگسالان ارائه می‌نماید. همچنین برنامه این مدرسه طبق استانداردهای بین‌المللی طراحی شده و گواهینامه‌ها توسط مرجع تأیید کیفیت اسکاتلند، که یکی از مهمترین نهادهای آموزش‌های شغلی در جهان است، تأیید می‌شوند. مشارکت هنرمندان خارجی در فستیوال بهاره که هر ساله توسط دانشگاه اقتصاد از میر سازماندهی می‌شود، از دیگر نمونه‌های ایفای نقش این دانشگاه در غنی سازی فرهنگی است.

یکی از عمده‌ترین تاثیرات درازمدت این دانشگاه کمک به توسعه منطقه‌ای است. دانشگاه اقتصاد از میر، مراکز تحقیقاتی مختلفی در بدنه خود برای غلبه بر فقر و بهبود توسعه پایدار در مرکز شهر و شهرداری‌های مختلف تأسیس کرده است. برخی از این مراکز عبارتند از:

- تأسیس مرکز آموزش شغلی موردگان^{۱۳}
- هرمس: مرکز اشتغال، تحرک منطقه‌ای و کارآفرینی در جنوب شرق اروپا
- مرکز آموزش مستمر: ارائه کننده دوره‌های کوتاه مدت آموزش شغلی به بزرگسالان [۱].

۵- نتیجه‌گیری

گفتگوی میان دنیای کسب و کار و سازمان‌های آموزشی روز به روز از اهمیت بیشتری برخوردار می‌شود. صنایع نیازمند فارغ التحصیلان با مهارت هستند که پاسخگوی نیازهای بنگاه‌ها باشند. این بدان معناست که نهادهای آموزشی باید ارتباط خود را با جامعه کسب و کار حفظ نمایند تا بتوانند در خصوص آخرین تحولات توسعه و نوآوری به روز باشند. اتاق از میر به عنوان یکی از پیشروترین و فعالترین اتاق‌های بازرگانی در ترکیه از سال ۲۰۰۱ یکی از ماموریت‌های خود را ایجاد ارتباط میان دنیای کسب و کار (اعضای اتاق) و نهادهای آموزشی قرار داد. در همین راستا دانشگاه اقتصاد از میر با حمایت اتاق بازرگانی این شهر تأسیس و به یکی از پروژه‌های موفق این نهاد تبدیل شد.

این پروژه قطعاً می‌تواند در سایر نقاط دنیا هم اجرایی شود. برای سایر اتاق‌هایی که خواهان اجرای یک پروژه مشابه در کشور، منطقه یا شهر خود هستند مهمترین گام اولین گام است: جمع‌آوری اطلاعات در رابطه با نیازهای صنایع مختلف. اتاق بازرگانی می‌تواند تحقیقی را از طریق پرسشنامه یا سازماندهی ملاقات با نمایندگان بخش‌های مختلف انجام دهد. این ملاقات‌ها، حاوی اطلاعات اصلی برای ایجاد یک دانشگاه یا مدرسه آموزش شغلی است.

با استفاده از همراهی اساتید و نمایندگان صنایع مختلف، برنامه آموزش به گونه‌ای طراحی می‌شود تا اطمینان حاصل شود که محتوای این برنامه با نیازهای دنیای کسب و کار مطابقت دارد.

برای تبادل دانش و تجربه در این زمینه، اتاق بازرگانی از میر خود به عنوان مشاور برای دیگر اتاق‌های بازرگانی می‌تواند عمل کند. از این طریق، اتاق‌ها می‌توانند در جایی که نیاز دارند از تجربه و مشاوره بهره‌برند.

همچنین می‌توان در کنگره جهانی اتاق‌ها، فعالیت‌های اتاق‌ها در این زمینه را مورد بررسی قرار داد. اگر نتایج نشان بدهد که اتاق‌های زیادی در حال شروع پروژه آموزش‌های شغلی هستند می‌توان یک خط مشی ایجاد کرد. در این خط مشی، اتاق‌هایی که قبلاً فعالیت‌های آموزشی داشته‌اند می‌توانند اطلاع‌رسانی نمایند و سایر اتاق‌ها را در این زمینه راهنمایی کنند.

تجربه اتاق از میر برای اتاق ایران که به دنبال تقویت مؤسسه آموزشی و پژوهشی خود و ارتقاء استانداردهای آموزشی این مؤسسه در سطوح جهانی است می‌تواند حاوی نکات مفیدی باشد.

از آنجایی که هدف مؤسسه آموزشی اتاق ایران آموزش نیروی انسانی مورد نیاز جامعه کسب و کار کشور و توانمندسازی منابع انسانی و همچنین فراهم آوردن زمینه مناسب برای انجام مطالعات و پژوهش‌های لازم و برقراری ارتباط بین هیئت آموزشی و پژوهشی دانشگاه‌ها با مدیران بخش‌های مختلف کسب و کار است، دانشگاه اقتصاد از میر به عنوان یک دانشگاه پیشرو در این زمینه‌ها می‌تواند الگوی مناسبی باشد.

۶- منابع

1. World Chambers Competition 2009, Izmir Chamber of Commerce, Turkey For the category of: Best Unconventional Project
2. <http://www.ieu.edu.tr/en/genel-bilgiler>
3. <https://www.estiem.org/default.aspx?PageId=1087>

جدول برنامه دوره کاردانی (دو ساله)

ردیف	نام رشته
۱	قضاوت
۲	تجارت خارجی (انگلیسی، ترکی)
۳	حسابداری و حسابداری مالیاتی
۴	بیمه و بانکداری
۵	برنامه سازی رادیو و تلویزیون
۶	برنامه نویسی کامپیوتر
۷	امنیت و بهداشت شغلی
۸	منشیگری و مستندسازی
۹	مراقبت از سالخوردگان
۱۰	گرافیک
۱۱	مدیریت هتلداری و توریسم
۱۲	سیستم تهویه
۱۳	فناوری امنیت اطلاعات
۱۴	مدیریت خدمات زمینی برای هوانوردی
۱۵	خدمات کابین هوانیروز داخلی
۱۶	الکتریکی
۱۷	کارورزی پزشکی
۱۸	تکنولوژی ساختمانی
۱۹	ترجمه و انگلیسی کاربردی
۲۰	رشد کودک
۲۱	بینایی سنجی
۲۲	تکنیک های تصویربرداری پزشکی
۲۳	فیزیوتراپی
۲۴	مدیریت منابع انسانی
۲۵	کسب و کار و تجارت جهانی
۲۶	بهبود نرم افزار
۲۷	مدیریت زنجیره تامین
۲۸	تکنولوژی منابع انرژی جایگزین
۲۹	تکنیک های آزمایشگاه های پزشکی

جدول برنامه دوره کارشناسی (چهارساله)

ردیف	نام رشته	سال پذیرش دانشجو
۱	اقتصاد	۲۰۰۱-۲
۲	مدیریت کسب و کار	۲۰۰۱-۲
۳	مد و طراحی لباس	۲۰۰۱-۲
۴	علوم سیاسی و روابط بین‌الملل	۲۰۰۱-۲
۵	ریاضیات	۲۰۰۱-۲
۶	مالیه و تجارت بین‌المللی	۲۰۰۲-۳
۷	تبلیغات و روابط عمومی	۲۰۰۳-۴
۸	مهندسی کامپیوتر	۲۰۰۳-۴
۹	مهندسی نرم افزار	۲۰۰۳-۴
۱۰	تفسیر و ترجمه	۲۰۰۴-۵
۱۱	مدیریت لجستیک	۲۰۰۴-۵
۱۲	طراحی صنعتی	۲۰۰۴-۵
۱۳	معماری داخلی و طراحی محیط بیرونی	۲۰۰۴-۵
۱۴	طراحی ارتباط مجازی	۲۰۰۴-۵
۱۵	ارتباطات و رسانه‌های گروهی	۲۰۰۴-۵
۱۶	روانشناسی	۲۰۰۵-۶
۱۷	معماری	۲۰۰۵-۶
۱۸	مهندسی صنایع	۲۰۰۵-۶
۱۹	مدیریت و هنر آشپزی	۲۰۰۸-۹
۲۰	مهندسی برق و الکترونیک	۲۰۱۰-۱۱
۲۱	جامعه‌شناسی	۲۰۱۰-۱۱
۲۲	دانشکده حقوق	۲۰۱۲-۱۳
۲۳	مهندسی صنایع غذایی	۲۰۱۲-۱۳
۲۴	حسابداری	۲۰۱۲-۱۳
۲۵	سینما و رسانه‌های دیجیتال	۲۰۱۲-۱۳
۲۶	مهندسی عمران	۲۰۱۳-۱۴
۲۷	مدیریت بهداشت	۲۰۱۳-۱۴
۲۸	مدیریت بیمه و ریسک	۲۰۱۴-۱۵
۲۹	پرستاری	۲۰۱۴-۱۵
۳۰	مهندسی مکانیک	۲۰۱۵-۱۶

جدول برنامه‌های دوره کارشناسی ارشد

ردیف	رشته‌های فاقد پایان نامه	ردیف	رشته‌های دارای پایان نامه
۱	برنامه کارشناسی ارشد امور مالی کاربردی و بانکداری	۲۰	مطالعات طراحی
۲	روانشناسی تجربی	۲۱	ریاضیات مالی
۳	اقتصاد	۲۲	فاینانس
۴	اقتصاد مالی	۲۳	اقتصاد مالی
۵	مدیریت لجستیک	۲۴	مدیریت لجستیک
۶	مطالعات ارتباطات و رسانه	۲۵	ارتباطات برند(به زبان ترکی)
۷	حقوق خصوصی	۲۶	حقوق خصوصی
۸	ارتباطات بازاریابی (انگلیسی)	۲۷	مدیریت سازمان‌های بهداشتی
۹	علوم سیاسی و روابط بین‌الملل	۲۸	علوم سیاسی و روابط بین‌الملل
۱۰	انرژی پایدار	۲۹	انرژی پایدار
۱۱	معماری	۳۰	طراحی قایق
۱۲	مهندسی کامپیوتر	۳۱	مهندسی کامپیوتر
۱۳	مهندسی برق	۳۲	مهندسی برق
۱۴	مهندسی صنایع	۳۳	طراحی معماری پیشرفته
۱۵	آمار کاربردی	۳۴	آمار
۱۶	امنیت و سلامت شغلی(ترکی)	۳۵	امنیت و سلامت شغلی(ترکی)
۱۷	مدیریت و مدیریت توسعه	۳۶	MBA
۱۸	MBA آموزش از راه دور (ترکی)	۳۷	MBA اجرایی (انگلیسی)
۱۹	MBA آموزش از راه دور (انگلیسی)	۳۸	MBA اجرایی (ترکی)

جدول برنامه‌های دوره دکتری

ردیف	نام رشته
۱	روانشناسی تجربی
۲	اقتصاد
۳	علوم سیاسی و روابط بین‌الملل
۴	مهندسی کامپیوتر
۵	مهندسی برق
۶	آمار و ریاضیات کاربردی
۷	فاینانس
۸	مدیریت اجرایی
۹	مطالعات طراحی